

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

29 april 2003

TOELICHTINGEN

**bij de aanpassing van de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003**

ALGEMENE TOELICHTING

INHOUD

	Blz.
HOOFDSTUK I – ALGEMEEN OVERZICHT	3
HOOFDSTUK II – DE ECONOMISCH-FINANCIËLE OMGEVING	5
1. Verenigde Staten	5
2. EMU	6
3. Japan	7
4. België en Vlaanderen	8
HOOFDSTUK III – DE MIDDELENONTWIKKELING IN DE BEGROTING 2003	10
1. Samenvattend overzicht	10
2. De gedeelde en samengevoegde belastingen	15
3. De gewestelijke belastingen	24
HOOFDSTUK IV – DE UITGAVENBEGROTING 2003	27
1. Algemeen overzicht	27
2. Beleids- en betalingskredieten	27
3. Bespreking van de belangrijkste wijzigingen	39
HOOFDSTUK V – DE BEGROTING IN HET KADER VAN DE NORMERING	48
HOOFDSTUK VI – DE KASSALDI, DE SCHULDEVOLUTIE EN HET SCHULDBEHEER ...	49
1. Kassaldi	49
2. Kerncijfers schuld	50
3. Aspecten van de directe schuld	51
4. Evolutie van de indirecte schuld	53
5. Bevordering van de naambekendheid van de Vlaamse Gemeenschap	54
BIJLAGE BETREFFENDE AKKOORDEN INZAKE BEGROTINGSNORMEN	55

HOOFDSTUK I

ALGEMEEN OVERZICHT

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de middelen en de uitgaven zoals deze naar aanleiding van de begrotingscontrole worden voorgesteld voor het begrotingsjaar 2003.

De middelen en de uitgaven werden bepaald, uitgaande van de recente macro-economische ontwikkelingen. Rekening houdende met hun evolutie werd voor de middelenbepaling en voor de uitgavenraming een specifieke inschatting gemaakt van de relevante parameters. Daarbij zijn de evolutie van de index der consumptieprijzen, de evolutie van de gezondheidsindex en de evolutie van het bruto nationaal inkomen van doorslaggevend belang.

In toepassing van de bijzondere financieringswet (BFW) dienen alle entiteiten de parameters te gebruiken zoals vastgelegd door het INR in haar laatste “economisch budget”. De economische begroting waarvan de publicatie voorzien was tegen het einde van februari 2003, is er door uitzonderlijke omstandigheden niet gekomen. Op basis van de bijzondere financieringswet moet de raming van de middelen 2003 gebaseerd zijn op de meest recente economische begroting. Dit is dus tot nader order deze van 6 september 2002. Recente gebeurtenissen op internationaal economisch en politiek vlak maken echter dat deze economische begroting achterhaald is.

Met het voorgaande in het achterhoofd werd voor de middelenberekening uit de BFW rekening gehouden met een inflatie van 1,64% en 1,40% in respectievelijk 2002 en 2003. De reële BNI-groei wordt voor 2002 en 2003 op 1,80% geraamd. Om enige bijkomende omzichtigheid te bewaren ten opzichte van de geraamde BNI-groei, werd bij de begrotingsopmaak aan uitgavenzijde een conjunctuurprovisie aangelegd. Deze provisie, ten belope van 0,40% van de BNI-groei, maakt dat voor de uitgavenbegroting in feite slechts gerekend wordt met een middelenevolutie a ratio van een BNI-groei van 1,40%. De voorzichtige benadering ten aanzien van de groeiraming die reeds bij de initiële begrotingsopmaak werd gehanteerd, wordt bijgevolg consequent doorgetrokken.

Daarnaast heeft ten opzichte van 2001 de inwerkingtreding van het Lambermontakkoord een bepalende invloed gehad op de middelen. De beter uitvallende groeicijfers 2002 - waar bij de begrotingscontrole 2002 werd uitgegaan van een reële groei van 1,00% en waar bij de opmaak van de initiële begroting 2003 zelfs werd uitgegaan van een reële groei van 0,90%, wordt nu rekening gehouden met 1,80% - hebben niet alleen een effect in 2002. Het hogere groeiritme wordt door het mechanisme van de financieringswet ook meegedragen naar de toekomst, en dus ook naar 2003. Bij de begrotingsopmaak 2003 werd reeds een afrekening gemaakt voor het begrotingsjaar 2002. Bij de begrotingscontrole 2003 wordt deze oefening opnieuw gedaan; de resultaten van beide worden vergeleken en het verschil in plus of in min wordt bij de middelen 2003 gevoegd.

Bij de begrotingscontrole 2003 werd ook de herziening van het BNI voor het verleden (1999, 2000 en 2001) in de raming van de middelen 2003 verwerkt. De negatieve afrekening die hiervan het gevolg was, werd echter grotendeels gecompenseerd door de positieve aanpassing van de BNI-groei voor het jaar 2002.

Op basis van de elementen die in de volgende hoofdstukken verder gedetailleerd zullen worden beschreven, kunnen de ontvangsten en de uitgaven als volgt ingeschat worden.

Tabel 1 : Middelen en uitgaven 1999-2003 (in miljoen euro)

	BGC 1999	BGC 2000	BGC 2001	BGC 2002	BGO 2003 (a)	BGC 2003 (b)	Vershil (b)-(a)	% verschil ((b)-(a))/(a)
Ontvangsten	15.186	15.620	16.788	16.718	17.230	17.404	175	1,01%
Uitgaven	14.921	15.352	16.299	16.813	17.222	17.375	153	0,89%
Begrotingssaldo	265	268	489	-94	8	30	21	266,48%

Uit tabel 1 blijkt dat de begroting 2003 een positief begrotingssaldo vertoont van 30 miljoen euro. Ten opzichte van de begrotingsopmaak 2003 werd een inspanning geleverd om het begrotingsevenwicht te behouden. Daartoe werd bij de voorbereiding de budgettaire orthodoxe weg gevolgd. Enerzijds werd de verdere budgettaire invulling van de reeds genomen beslissingen consequent in rekening gebracht waardoor de uitvoering van het Vlaams regeerakkoord in zijn eindfase belandt. Anderzijds werd bij de raming van de benodigde kredieten een toetsing van de voorstellen doorgevoerd. Op basis van historische realisatiegegevens werden concrete inspanningen geleverd om over alle beleidsdomeinen heen de noodzakelijke verminderingen door te voeren om de budgettaire doelstellingen te respecteren en om tegelijkertijd nog een aantal maatschappelijk belangrijke beleidsinitiatieven door te kunnen voeren.

Ook in HRF-termen beantwoordt het saldo in de begroting 2003 aan de door de Vlaamse Gemeenschap in de samenwerkingsovereenkomst vastgestelde begrotingsdoelstelling voor 2003 (zie hoofdstuk V).

Wanneer de uitgaven opgesplitst worden per kredietsoort zien de resultaten van de begrotingscontrole er als volgt uit.

Tabel 2 : Uitgaven verdeeld per kredietsoort (in miljoen euro)

	BGC 2000	BGC 2001	BGC 2002	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Vershil	% verschil
Niet-gesplitste kredieten (NGK)	14.283	15.152	15.315	15.404	14.299	14.412	113	0,79%
Gesplitste vastleggingskredieten (GVK)	1.078	1.283	1.410	1.429	2.902	2.932	30	1,03%
Gesplitste ordonnanceringskredieten (GOK)	1.027	1.166	1.386	1.354	2.842	2.879	37	1,29%
Variabele kredieten (VRK)	42	66	53	55	81	84	3	3,83%
Vastleggings-machtigingen (MAC)	1.835	1.887	1.717	1.704	1.531	1.581	50	3,25%

Bijkredieten voorgaande jaren werden bij de niet-gesplitste kredieten opgeteld.

HOOFDSTUK II

DE ECONOMISCH-FINANCIËLE OMGEVING

De wereldeconomie herstelde begin 2002 opvallend vlot na de terreuraanslagen in de VS in september 2001. Zowel de VS, de EMU als Japan knoopten rond de jaarwisseling opnieuw met positieve groeicijfers aan. Vooral de Amerikaanse consument toonde zich, weliswaar gesteund door nieuwe belastingverlagingen, nog maar eens de groeimotor van de wereld. De vreugde was evenwel van korte duur. Sinds de zomer van 2002 viel de motor opnieuw stil. In de EMU nam het reële BBP in het vierde kwartaal van 2002 met amper 0,7 % op jaarbasis toe en de VS deed met 1,4 % nauwelijks beter. De gezamenlijke productie van alle industrielanden groeide toen met een magere 1,6 %. In het derde kwartaal was dat nog 3,2 %.

Door velen wordt de huidige conjunctuurverzwakking toegeschreven aan de fors toegenomen onzekerheid door de geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten. Bijgevolg rekent men erop dat het einde van de oorlog in Irak garant zal staan voor een forse herleving van de wereldeconomie. Het hoeft weinig betoog dat het onzekere geopolitieke plaatje het maken van accurate voorspellingen erg bemoeilijkt, maar de hoop op een snel herstel gaat volledig voorbij aan het feit dat de VS eind jaren 90 het toneel zijn geweest van de grootste investerings- en speculatiezeepbel sinds de 'roaring twenties'. De onevenwichtigheden die toen ontstonden, zijn nog niet weggewerkt. De gezinsspaarquote in de VS blijft laag, de overcapaciteit is er manifest en de bedrijfsrendabiliteit laat te wensen over. Een en ander wordt weerspiegeld in een steeds verder toenemend recorddeficit op de lopende rekening van de Amerikaanse betalingsbalans. Zelfs als het wegebben van de meest acute oorlogsdreiging het vertrouwen zou ondersteunen en de economische activiteit (aanvankelijk misschien zelfs vrij fors) opnieuw zou aantrekken, lijkt een nieuwe periode van wereldwijde hoogconjunctuur veraf, temeer daar er zich geen alternatieve mondiale groeimotor aanbiedt. Japan slaagt er maar niet in radicaal te breken met een gebrekkig hervormingsbeleid dat de banksector er op de rand van het bankroet heeft gebracht. De economie stagneert er intussen al nagenoeg een decennium. Ook Europa staat niet klaar om de fakkel over te nemen. De voorbije jaren hebben nog maar eens duidelijk gemaakt dat onze product- en arbeidsmarkten niet voldoende flexibel zijn om na een negatieve schok een autonome, snelle cyclische omslag mogelijk te maken.

1. Verenigde Staten

De reële BBP-groei in de VS vertraagde in het vierde kwartaal van 2002 zoals verwacht vrij fors tot nauwelijks 1,4 % op jaarbasis, na nog 4 % in het derde kwartaal. De stilaan gebruikelijke jojo-beweging van de autoverkopen beperkte de particuliere consumptiegroei tot nauwelijks 1,5 %. Ook de netto-uitvoer woog op de groei, wat de weinig robuuste conjunctuur elders in de wereld weerspiegelde. Een meevaller anderzijds was de derde opeenvolgende toename van de bedrijfsinvesteringen in machines en software en dit ondanks een nog altijd ontgoochelende winstontwikkeling. Samen met het expansieve uitgavenbeleid van de regering Bush, zorgde dat ervoor dat de groei van de finale binnenlandse vraag al bij al veel minder aan elan inboette. Rond de jaarwisseling leek het ergste conjunctuurleed bovendien geleden. Het producentenvertrouwen veerde sterk op en de belangrijkste voorlopende conjunctuurindicatoren waren opnieuw opwaarts gericht. Promotiecampagnes zwengelden de autoverkopen nogmaals aan en ook in de andere sectoren van de kleinhandel weerklonken optimistischere geluiden.

De prille conjunctuurkentering bleek evenwel geen lang leven beschoren. In februari versomberde het indicatorenbeeld al opnieuw. Door de gespannen situatie in het Midden-Oosten, het koude winterweer en wereldwijd lage olievoorraden, veerden de energieprijzen fors op. Dat bezorgde niet alleen de aandelenbeurzen en het consumentenvertrouwen een nieuwe dreun, maar holde ook de reële inkomensgroei uit. Ondanks de ambitieuze plannen van president Bush is er, in tegenstelling tot begin 2002, van compenserende belastingverlagingen voorlopig geen sprake. Integendeel, door de precaire budgettaire situatie van de regionale overheden verhoogde de belastingdruk recent. Een en ander zal in het voorjaar op de consumptiegroei wegen, temeer daar de onzekere vraagvooruitzichten zich al in een verdere terugval van de werkgelegenheid vertaalden. De ongewoon snelle versombering van de arbeidsmarkt illustreert de zwakke rendabiliteit en nauwelijks verbeterde balansstructuur van de meeste Amerikaanse ondernemingen. Bovendien dreef de groeivertraging eind 2002 de voorraden ongewenst sterk op, zodat de voorraadcyclus nu de productie afremt. Per saldo komt de BBP-groei in het tweede kwartaal wellicht opnieuw vrijwel tot stilstand.

Het lage peil van de netto-investeringen, de al bij al lage voorraden en aanhoudend sterk stijgende overheidsuitgaven moeten de VS-economie voor erger onheil behoeden. Dat neemt niet weg dat zelfs een beperkte nieuwe negatieve schok het land wellicht opnieuw in een recessie doet afglijden. In het licht van de aanhoudende geopolitieke spanningen is zo'n scenario niet ondenkbaar. Zonder nieuwe negatieve schokken moet de nog altijd snelle toename van de arbeidsproductiviteit, met lagere olieprijsen en nieuwe belastingverlagingen (nog steeds op de politieke onderhandelingsstafel) als katalysatoren, in het tweede halfjaar opnieuw voor hogere groeicijfers zorgen. De consensusgroeiverwachtingen voor het derde en vierde kwartaal van 2003 (3,8 % op jaarbasis) lijken niettemin te hoog gespannen. De huidige zwakke conjunctuur zal de onevenwichtigheden waar de VS na het doorprikken van de speculatiezeepbel mee kampt extra beklemtonen. De lage capaciteitsbezetting, de vooralsnog ontgoochelde winstontwikkeling, de ondermaatse ondernemingsrendabiliteit en gemiddeld nog altijd dalende solvabiliteitsratio's maken een forse toename van de bedrijfsinvesteringen onwaarschijnlijk. Ook de consumptiegroei zal wellicht ontgoochelen. Het aandeel van de particuliere consumptie in het BBP is al erg hoog en de gezinsspaarquote laag. De besparingsdrang van de ondernemers drukt de loongroei en zal nog geruime tijd op de arbeidsmarkt wegen en de golf van hypotheekherfinancieringen is wellicht bijna over het hoogtepunt heen. De netto-uitvoer draagt, ondanks een zwakkere USD, voor het achtste opeenvolgende jaar negatief tot de BBP-groei bij. De zwakke dynamiek van de binnenlandse vraag bij de belangrijkste handelspartners en het inmiddels immense handelstekort zullen het tekort op de lopende rekening in 2003 tot een recordpeil (5,3 % van het BBP) doen toenemen. Dat impliceert dat de Amerikaanse munt de komende maanden verder deprecieert, al dreigen geopolitieke ontwikkelingen op korte termijn nog voor volatiele koersbewegingen te zorgen.

Dit weinig fraaie conjunctuurbeeld (jaargemiddeld groeit de VS economie in 2003 wellicht nauwelijks met 2 %, meer dan een procentpunt beneden het potentiële groeitempo) maakt een verdere versoepeling van het monetaire beleid door de Federal Reserve niet onwaarschijnlijk, al lijken de centrale bankiers voorlopig de kat uit de boom te willen kijken. De inflatieontwikkeling laat alvast voldoende ruimte. Hogere olieprijsen zorgden recent weliswaar voor een opsprong van de algemene consumptieprijsindex, maar tegen de achtergrond van de aanzienlijk negatieve BBP-kloof is de kans dat hogere energieprijzen en een zwakkere munt de onderliggende prijsdruk (de zogenaamde kerninflatie) doen toenemen immers beperkt. Het ziet er eerder naar uit dat de kerninflatie de komende maanden nieuwe dieptepunten zal opzoeken, voordat de deprecieërende dollar deze tendens tot stilstand zal brengen.

2. EMU

De economische groei in de EMU blijft ontgoochelen. Na twee jaar van magere groeiprestaties, nam het reële BBP ook in het vierde kwartaal van 2002 slechts met een schamele 0,7 % op jaarbasis toe. Ondanks het fors gedaalde consumentenvertrouwen en tegenvallende kleinhandelsverkoop, leverde de particuliere consumptie opnieuw de grootste positieve groeibijdrage, op de voet gevolgd door hogere overheidsuitgaven en een minder forse afbouw van de voorraden. De voorraadcyclus lijkt na de sterke voorraadafbouw in de voorgaande kwartalen een keerpunt te naderen. Een en ander neemt niet weg dat de finale private binnenlandse vraag per saldo zwak bleef. De investeringen krompen in het vierde kwartaal immers voor de achtste maal op rij. De huidige geopolitieke en economische onzekerheid doet op korte termijn weinig beterschap vermoeden. Als het geopolitieke plaatje de komende weken opklaart, zou de investeringsvraag niettemin geleidelijk opnieuw moeten toenemen. De capaciteitsbezetting is in Europa (in tegenstelling tot in de VS) immers niet abnormaal laag en het monetaire beleid is erg stimulerend. De zwakkere internationale conjunctuur en de sterkere euro dreigen anderzijds de netto-uitvoer te fnuiken. Die leverde in het vierde kwartaal van 2002 alvast de grootste negatieve groeibijdrage sinds begin 1999.

De BBP-rapporten van de grote lidstaten waren evenmin opbeurend. Het Duitse reële BBP kromp in het vierde kwartaal van 2002 met 0,1 % op jaarbasis. De zwakkere buitenlandse vraag zorgde ook bij onze oosterburen voor een negatieve groeibijdrage van de netto-uitvoer. Na een hoopvol opveren in het najaar van 2002, stagneerde bovendien de particuliere consumptie. Een schaars lichtpunt was de eerste toename van de investeringen sinds midden 2000. Zelfs in Frankrijk, de voorbije twee jaar de sterkhoudster onder de grote EMU-lidstaten, lijkt de groei aan elan in te boeten. Terwijl het reële BBP er in het eerste kwartaal van 2002 nog met 2,8 % op jaarbasis groeide, was dat in het vierde kwartaal nog nauwelijks 0,9 %. De consumptiedynamiek vertraagt er en de bedrijfswereld maakt vooralsnog weinig aanstalten om de investeringen of de voorraden te doen toenemen. Dat het Franse BBP in 2002 sneller groeide dan het EMU-gemiddelde was voornamelijk te danken aan de overheid. Zij consumeerde in reële termen 3,5 % meer dan in 2001, de sterkste toename sinds 1993. Het wekt dan ook weinig verbazing dat Frankrijk in 2002 een overheidstekort van meer dan 3 % van het BBP boekte (zie verder) en onder meer door haar weigering het beleid te verkrappen in aanvaring kwam met de Europese Commissie. Ondanks de armlastige

activiteitsontwikkeling en de verzwakte concurrentiepositie is Duitsland wel bereid de economische groei dit jaar op te offeren en het tekort binnen de marges van het Groei- en Stabiliteitspact te houden. De voorziene budgettaire verkrappingsen ten belope van 1 procentpunt van het BBP zowel dit en volgend jaar maken van Duitsland echter opnieuw de achtervolger van het Europese peloton. Italië, ten slotte, kwam met een reële BBP-groei van 1,5 % op jaarbasis verrassend sterk uit de hoek. De finale binnenlandse vraag lijkt er na enkele erg zwakke kwartalen aan de beterhand en Italië wordt in 2003 dan ook wellicht de snelst groeiende grote EMU-lidstaat.

De stevigere euro, de geopolitieke onzekerheid en de weinig krachtige conjunctuur elders in de wereld drukken ook in de eerste helft van 2003 de economische groei. Het producentenvertrouwen daalde de voorbije maanden weliswaar niet verder tot absolute recessieniveaus, maar het lage peil wijst niettemin op een zwakke productiegroei. Dat lijkt wel niet langer ten koste te gaan van de productiviteitsontwikkeling, die na twee ontgoochelende jaren tekenen van beterschap vertoont. Ook dat zou de komende kwartalen de investeringsgroei moeten aanwakkeren. Keerzijde van de medaille is dat deze productiviteitswinsten ten koste dreigen te gaan van de werkgelegenheid. De werkloosheidsgraad bereikt wellicht pas eind 2003 een cyclisch hoogtepunt. Dat zal het consumentenvertrouwen onder druk houden en de consumptiegroei temperen.

Positief is dan weer dat de inflatiedruk sinds de jaarwisseling duidelijk afneemt. Dat zal samen met de nog altijd vrij hoge loongroei de reële gezinsinkomens ondersteunen, zodat de particuliere consumptie zich een stevigere groeimotor zal tonen naarmate het jaar vordert. Terwijl het gemiddeld uurloon in de EMU de voorbije tien jaar jaarlijks gemiddeld met 2,6 % toenam, bedroeg de loongroei in 2002 2,7 %, ondanks twee jaar van ondermaatse economische groei, een verruimde arbeidsmarkt en een gedaalde arbeidsproductiviteit. Aanvankelijk zorgde dat voor een koppig hoge kerninflatie, maar onder druk van een grote negatieve BBP-kloof en een stevigere eurowisselkoers is dat niet langer het geval. Hoewel hogere energieprijzen de algemene inflatie in februari opnieuw deden opspringen tot 2,4 %, bedroeg de kerninflatie slechts 1,9 %. In september 2002 was dat nog 2,4 %. Het gunstigere inflatieplaatje blijkt ook uit de dienstenprijsontwikkeling. In september bedroeg de dienstenprijsinflatie nog 3,2 %, in januari was dat maar 2,8 %. Vooral de terugval van de diensteninflatie in lidstaten met traditioneel wat hogere inflatiecijfers (bijvoorbeeld Spanje) is hoopgevend. Jaargemiddeld ramen we de inflatie in 2003 per saldo op nauwelijks 1,7 %. De tragere desinflatie in de dienstensector is vooral te wijten aan de geringe blootstelling aan buitenlandse concurrentie. De activiteitsontwikkeling in de sector is bovendien minder cyclisch en hield in 2002 dan ook beter stand. De werkgelegenheid nam er vorig jaar per saldo bijvoorbeeld zelfs toe.

Nadat Portugal en Duitsland eerder al moesten bekennen de regels van het Stabiliteitspact te hebben overtreden, was begin maart Frankrijk aan de beurt. De Europese Commissie raamt het begrotingstekort er in 2002 op 3,1 % van het BBP. De Franse regering lijkt voorlopig niet bereid haar beleid te verstrakken om een verdere toename van het tekort tegen te gaan, maar de Duitse kanselier Schröder denkt daar heel anders over. Het budgettaire beleid in de EMU is in 2003 dan ook eerder restrictief. De Europese Commissie gaat ervan uit dat het gemiddelde structurele begrotingssaldo in 2003 met 0,3 procentpunt verbetert. Bij afwezigheid van een krachtige binnenlandse vraag en gegeven de geringe bewegingsruimte van de overheidsbegrotingen, zullen macro-economische beleidsimpulsen vooral van de ECB moeten komen. Tegen de achtergrond van het lage consumenten- en producentenvertrouwen, de gunstigere inflatie-ontwikkeling en de impliciete monetaire verstrakking als gevolg van de duurdere euro zal de centrale bank de komende maanden de daggeldrente wellicht nogmaals met 50 basispunten verlagen. De beleidsrente in de EMU zou dan nog 2 % bedragen, het laagste peil sinds 1946.

3. Japan

Na een sterk derde kwartaal groeide de Japanse economie ook tijdens het vierde kwartaal van 2002 vrij fors (+2,2 % op jaarbasis). Jaargemiddeld boekte Japan zodoende nog net een positief groeicijfer (+0,3 %). De stevige uitvoergroei en de verrassend aantrekkende niet-residentiële investeringen toonden zich in het vierde kwartaal de belangrijkste groeimotoren, terwijl ook de particuliere consumptie voor het vijfde opeenvolgende kwartaal steeg. Ondanks een daling van het reële beschikbare gezinsinkomen met 0,1 %, nam de gezinsconsumptie in 2002 jaargemiddeld met 1,4 % toe. Klaarblijkelijk putte de Japanse bevolking voldoende vertrouwen uit de langzaam aantrekkende economische activiteit om voor het eerst in jaren hun spaarquote significant af te bouwen.

Ondanks de geringe openheidsgraad is de Japanse economie sterk afhankelijk van de buitenlandse vraag. De binnenlandse economie kampt immers nog altijd met immense structurele problemen. De tegenvallende internationale conjunctuur voorspelt dan ook weinig goeds voor Japanse economie. Sinds het begin van 2003

schakelde de uitvoergroei al een versnelling lager. Vooral de Amerikaanse vraag naar Japanse producten verzwakte vrij fors. Tegen deze achtergrond zal het ontluikende investeringsherstel zich wellicht niet doorzetten. Veel bedrijven slaagden er in 2002 weliswaar in hun rendabiliteit te verhogen, maar de strakke kredietpolitiek van de banken en het toenemend besef dat zelfs in Japan schulden niet oneindig kunnen oplopen, wegen op de investeringsgroei. 2003 kondigt zich dan ook opnieuw aan als een overgangsjaar, in afwachting van een volgende opwaartse internationale conjunctuurgolf.

De naar Japanse normen stevige BBP-groei zorgde de voorbije maanden samen met hogere voedselprijzen voor afnemende deflatoire druk. De aftappende economische activiteit zal de komende maanden de deflatie niettemin opnieuw accentueren. De nieuwe gouverneur van de centrale bank, de eerder conservatieve bankier Fukui, staat sinds zijn aanstelling op 19 maart voor de moeilijke opdracht de deflatoire spiraal te doorbreken. Conventionele monetaire beleidsmaatregelen zijn reeds langer onbruikbaar in Japan, terwijl ook de ruimte voor een versoepeling van het begrotingsbeleid beperkt is.

4. België en Vlaanderen

De Belgische economie bleef uiteraard niet immuun voor de internationale conjunctuuralaise. Na matige groeiprestaties tijdens de eerste negen maanden van 2002 (een gemiddelde kwartaalgroei van 1,9 % op jaarbasis) lag het reële BBP in het vierde kwartaal volgens de voorlopige raming van het INR op jaarbasis amper 0,8 % hoger dan in het derde kwartaal. Voor het volledige jaar kwam de economische groei daarmee uit op 0,7 %, het tweede opeenvolgende jaar van ondermaatse groei, iets wat sinds het begin van de jaren 80 niet meer voorviel. De recentste indicatoren suggereren overigens weinig beterschap voor de eerste maanden van 2003.

De slabakkende internationale conjunctuur ondermijnde de voorbije kwartalen de buitenlandse afzetperspectieven van de Belgische exporteurs. De zwakke uitvoerprestaties sinds de zomer van 2002 zetten zich begin dit jaar allicht door. De buitenlandse orders werden de voorbije maanden immers hoofdzakelijk neerwaarts bijgesteld. Vooral de sombere situatie in Duitsland en Nederland, twee van onze belangrijkste handelspartners, voorspelt weinig goeds. Deze twee landen zijn goed voor respectievelijk zo'n 18 % en 13 % van de Vlaamse uitvoer. Bovendien tast de versteviging van de eurowisselkoers de positie van onze bedrijven tegenover concurrenten buiten de EMU aan.

De sombere buitenlandse afzetperspectieven ondermijnden de voorbije maanden het vertrouwen van de industriële ondernemers die zich in belangrijke mate richten op de buitenlandse markt. Net als in de rest van het land volgt het ondernemersvertrouwen ook in de Vlaamse verwerkende nijverheid sinds midden 2002 een neerwaartse trend. In de eerste maanden van dit jaar kwam deze indicator gevaarlijk dicht in de buurt van vroegere recessieniveaus. Het is evenwel onduidelijk in welke mate de voorspellende kracht van de indicator vertekend wordt door het oorlogsklimaat. De werkelijke industriële productie hield de voorbije maanden immers heel wat beter stand dan de conjunctuurindicator suggereerde.

De aanhoudende oorlogsdreiging in het Midden-Oosten en vooral de snel verslechterende situatie op de arbeidsmarkt, waar de gevolgen van twee jaar matige groei sterk op doorwegen, zorgden voor een scherpe terugval van het consumentenvertrouwen. Dat vertaalde zich de voorbije maanden in teruglopende gezinsbestedingen. Een en ander doet vermoeden dat de gezinnen het extra inkomen door de belastingverlaging uit voorzorg eerder sparen dan aanwenden voor consumptie. De bedrijfsinvesteringen zorgden de jongste maanden evenmin voor belangrijke vraagimpulsen. Via saneringen slaagden de bedrijven er in de loop van 2002 wel in hun winsten opnieuw op te krikken, maar tegenvallende afzetperspectieven en onzekere vooruitzichten plaatsten een rem op nieuwe investeringsplannen. Door de aarzelende vraag, door 70 % van de ondernemers als belangrijke productiebelemmering vermeld, zakte de bezettingsgraad van de capaciteit in de verwerkende nijverheid begin 2003 verder weg tot 79,5 %, ver onder het piekniveau van 84,7 % van twee jaar geleden.

De Belgische arbeidsmarkt hield de voorbije twee jaar heel wat beter stand dan tijdens de groeivertraging in het begin van de jaren 90. Met de arbeidsmarktkrapte van enkele jaren geleden in het achterhoofd probeerden bedrijven hun werknemers ondanks de tegenvallende conjunctuur allicht te behouden. Niettemin worden de gevolgen van twee jaar ondermaatse groei steeds duidelijker voelbaar. Tussen het derde kwartaal van 2002 en dat van 2001 gingen per saldo al zo'n 10 000 jobs verloren. Dat uit zich ondertussen eveneens in verslechterende werkloosheidscijfers. In maart klom de seizoengezuiverde werkloosheidsgraad tot 12 %, het hoogste niveau in vier jaar. In het Vlaamse Gewest valt de situatie op de arbeidsmarkt nog steeds heel wat beter mee. Niettemin bedroeg de werkloosheidsgraad er in maart 7,7 %, tegenover nog 6,3 % eind 2000. Hoewel het stijgingstempo van

het aantal werklozen de jongste maanden wat afnam, is op de arbeidsmarkt allicht nog lang niet alle leed geleden. Gezien de zwakke vraagvooruitzichten blijft de kans bestaan dat zich ook in de nabije toekomst verdere bedrijfssaneringen opdringen.

Hogere olieprijsen stuwden de inflatie de jongste maanden naar hogere niveaus. In maart lag de consumptieprijsindex 1,8 % hoger dan een jaar eerder. De ondermaatse economische groei, gematigde loonstijgingen en de sterkere eurowisselkoers impliceren evenwel nog steeds een belangrijke neerwaartse druk op de inflatie. De onderliggende inflatie (exclusief huur, voedings- en energieprijzen) bleef dan ook nagenoeg stabiel op een zeer laag niveau (1 %). Sinds begin maart zakte de olieprijs tegen de achtergrond van de oorlog in Irak alweer fors terug. Dit zal zich de komende maanden ongetwijfeld in lagere energieprijzen en in een afkoelende inflatie vertalen.

De preciaire arbeidsmarktsituatie zal vermoedelijk nog enige tijd blijven wegen op het consumentenvertrouwen. Samen met de hogere energieprijzen zal dit bovendien het beschikbare gezinsinkomen aantasten. Het extra inkomen dankzij de belasting-verlaging zal daardoor nauwelijks tot uiting komen in hogere gezinsbestedingen. Na de forse terugval in 2002 kunnen gunstigere financieringsvoorwaarden en geleidelijk verbeterende winsten de bedrijfsinvesteringen ondersteunen. Daar staat tegenover dat de ondermaatse binnen- en buitenlandse vraag, het gebrekkige ondernemers-vertrouwen en de relatief lage capaciteitsbezetting een stevige investeringsgroei kan verhinderen. Als kleine, open economie kan België uiteraard geen eigen afwijkende conjunctuurdynamiek ontwikkelen. Al te sterk optimisme zou dan ook misplaatst zijn. Vooral tijdens het eerste halfjaar is de kans groot dat de economie weinig zal groeien. In de tweede helft van jaar valt enige beterschap te verwachten, hoewel een krachtig conjunctuurherstel weinig waarschijnlijk is. Voor een duurzame herleving wordt het allicht wachten tot 2004.

HOOFDSTUK III

DE MIDDELENONTWIKKELING IN DE BEGROTING 2003

1. Samenvattend overzicht

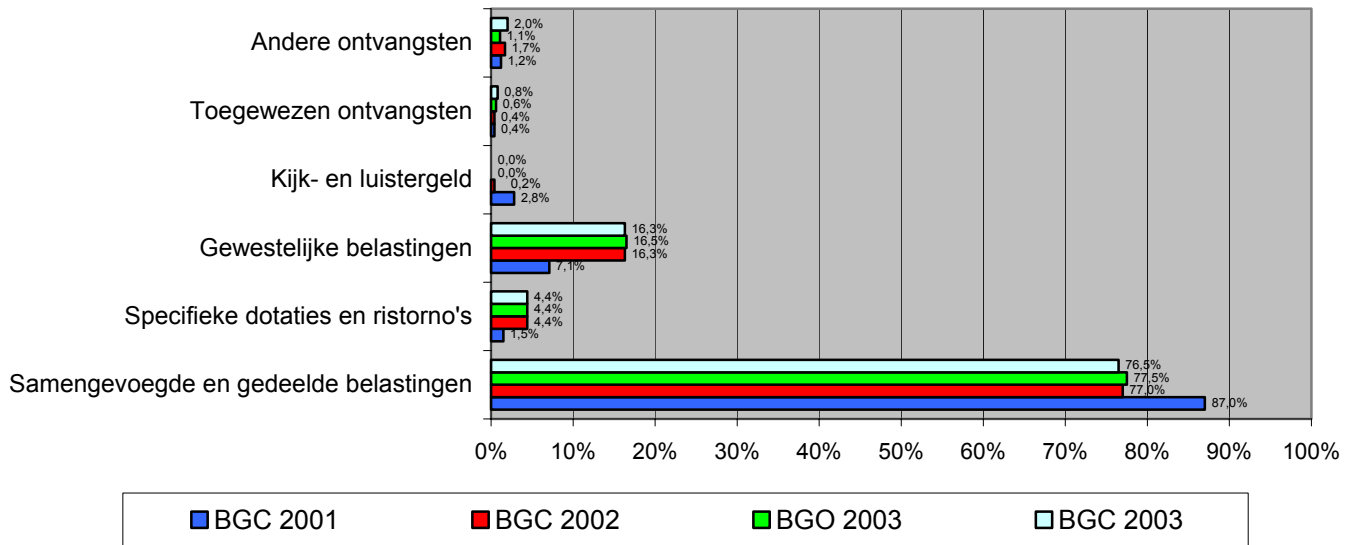
Onderstaande tabel geeft een overzicht van de middelenraming 2003 in grote rubrieken. Om enige vergelijking mogelijk te maken werden ook de ramingen van de begrotingscontrole 1996 tot en met de begrotingsopmaak 2003 opgenomen.

Tabel 3 : Grote rubrieken van de middelenbegroting 1996-2003 (in miljoen euro)

	BGC 1996	BGC 1997	BGC 1998	BGC 1999	BGC 2000	BGC 2001
Samengevoegde en gedeelde belastingen	11.076	11.963	12.613	13.433	13.686	14.603
Specifieke dotaties en ristorno's	181	178	178	178	221	250
Gewestelijke belastingen	749	801	840	948	1.067	1.194
Kijk- en luistergeld	387	409	426	442	445	469
Toegewezen ontvangsten	67	129	30	36	46	67
Andere ontvangsten	146	151	166	150	155	206
Totaal	12.606	13.631	14.253	15.187	15.620	16.788

	BGO 2002	BGC 2002	BGO 2003	BGC 2003	Absoluut verschil	Procentueel verschil
Samengevoegde en gedeelde belastingen	13.087	12.881	13.348	13.317	-31	-0,23%
Specifieke dotaties en ristorno's	734	739	753	758	5	0,62%
Gewestelijke belastingen	2.836	2.718	2.835	2.838	2	0,08%
Kijk- en luistergeld	37	33	0	1	1	
Toegewezen ontvangsten	51	70	105	146	42	39,75%
Andere ontvangsten	220	278	188	345	157	83,36%
Totaal	16.965	16.718	17.230	17.404	175	1,01%

In het geheel genomen, kan gesteld worden dat de ramingen van de middelen traditiegetrouw gebeurde op realistische wijze. Voor het begrotingsjaar 2003 worden de ontvangsten op 17.404 miljoen euro begroot. Dit is 175 miljoen euro of 1,01% meer dan bij de begrotingsopmaak 2003 en 4,10% meer dan bij de begrotingscontrole 2002.

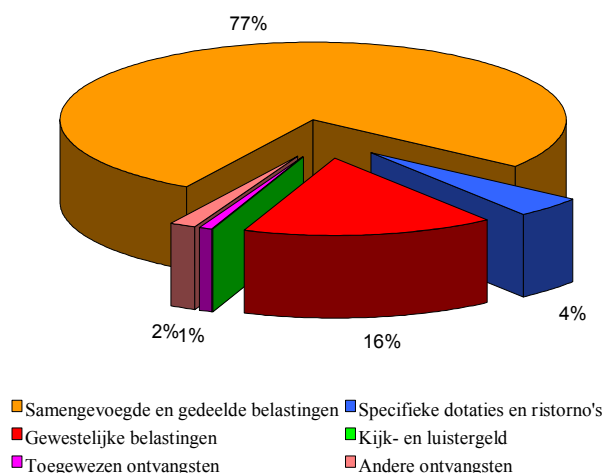
Grafiek 1 : Relatieve aandelen van de middelen categorieën

Indien er een duidelijke aanwijzing was voor een trendbreuk, dan werd deze mee verwerkt in de middelenberekening. Zo voorziet het Lambermontakkoord vanaf het begrotingsjaar 2002 in een aantal additionele gewestbelastingen. Dit weerspiegelt zich in de cijfers: de forse toename van de geraamde opbrengsten in 2002 en 2003 ten opzichte van 2001.

Uiteraard geschiedde de raming van de registratierechten tegen de achtergrond van de gewijzigde reglementering (verlaagde tarieven, meeneembaarheid)

Ook de afschaffing van het kijk- en luistergeld speelt in 2003 voor 100%. Terwijl er in 2002 nog een geraamde opbrengst was van 33 miljoen euro – zeg maar de ontvangst van de laattijdige betalende -, wordt dat in 2003 amper 523 duizend euro.

Grafiek 2 toont de middelenbegroting 2003 opgedeeld in grote categorieën. Hieruit blijkt onmiddellijk het nog immer grote belang van de samengevoegde en gedeelde belastingen (77%). Idem dito voor de gewestelijke belastingen (16%).

Grafiek 2 : Relatieve aandelen van de middelen-categorieën voor het begrotingsjaar 2003

Uit het voorgaande blijkt dat de middelen van de Vlaamse Gemeenschap in 2003 met 175 miljoen euro stijgen ten opzichte van de raming bij de begrotingsopmaak. In dit bedrag zijn naast de afrekening voor het jaar 2002 ook alle actualisaties opgenomen die aanleiding geven tot een wijziging van de middelen. Hoe het totaalbedrag is samengesteld, blijkt uit tabel 4. In de volgende paragrafen wordt getracht de deelaspecten nader te verklaren.

Tabel 4 : Belangrijkste deelaspecten van de middelenbegroting 2003 (in duizend euro)

	Situatie BGO 2003 (economische begroting september 2002) (a)		Situatie BGC 2003 (b)		Verschil (b) - (a)	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Parameters						
Inflatie	1,50%	1,40%	1,64%	1,40%	0,14%	0,00%
Groei	0,90%	2,40%	1,80%	1,80%	0,90%	-0,60%
Personenbelasting						
Vlaams gewest	17.965.246	17.965.246	17.965.246	17.965.246	0	0
Waals gewest	7.952.724	7.952.724	7.952.724	7.952.724	0	0
Brussel	2.590.591	2.590.591	2.590.591	2.590.591	0	0
Duitstaligen	145.743	145.743	145.743	145.743	0	0
Verdeelsleutel onderwijs						
Vlaamse gemeenschap	56,97%	56,97%	56,94%	56,94%	-0,02%	-0,02%
Franstalige gemeenschap	43,03%	43,03%	43,06%	43,06%	0,02%	0,02%
Samengevoegde en gedeelde belastingen						
Gewest -P.B. Gewest zonder Lambermont	6.331.427	6.574.148	6.325.512	6.529.523	-5.914	-44.626
Gewest - P.B.-aftrek Lambermont	-2.112.692	-2.179.192	-2.112.604	-2.169.839	88	9.353
Gewest - P.B. extra middelen voor extra bevoegdheden	55.957	58.108	55.957	57.766	-1	-343
Totaal Gewest na Lambermont	4.274.692	4.453.065	4.268.865	4.417.449	-5.827	-35.615

	Situatie BGO 2003 (economische begroting september 2002) (a)		Situatie BGC 2003 (b)		Verschil (b) - (a)	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Gemeenschap P.B.	2.919.591	3.031.516	2.916.854	3.010.928	-2.737	-20.588
Gemeenschap - BTW zonder Lambermont	5.536.634	5.614.147	5.546.279	5.637.681	9.645	23.534
Gemeenschap - extra BTW Lambermont	118.435	210.704	118.405	211.045	-31	341
Totaal Gemeenschap na Lambermont	8.574.660	8.856.367	8.581.537	8.859.654	6.877	3.288
Vermoedelijke afrekening jaar N-1 (éénmalig)		38.662		39.712	0	1.050
Algemeen totaal Samengevoegde en gedeelde belastingen	12.849.352	13.348.093	12.850.402	13.316.815	1.050	-31.278
Dotaties vanwege federale overheid						
Tewerkstellingsprogramma's	254.885	261.558	254.885	261.558	0	0
Buitenlandse studenten	28.799	29.174	28.811	29.214	12	40
Totaal federale dotaties	283.684	290.732	283.696	290.772	12	40
Kijk- en luistergeld	33.188		33.188	523	0	523
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	455.286	462.359	457.918	464.329	2.632	1.970
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld (afrekening)				2.632	0	2.632
Totaal gewestbelastingen (*)	2.717.548	2.835.397	2.717.548	2.837.552	0	2.155
Andere niet-fiscale inkomsten	250.707	188.380	250.707	311.393	0	123.013
Lottomiddelen	27.243		27.243	34.021	0	34.021
Toegewezen ontvangsten	69.874	104.718	69.874	146.342	0	41.624
Algemeen totaal middelen	16.686.882	17.229.678	16.690.576	17.404.379	3.694	174.701

(*) Zonder het kijk- en luistergeld

Naast een indeling in middelencategorieën of -rubrieken kan er ook een middelenopdeling in programma's gemaakt worden. Tabel 5 toont laatstbedoelde opdeling op drie tijdstippen: begrotingscontrole 2002, begrotingsopmaak 2003 en begrotingscontrole 2003.

Tabel 5 : Overzicht van de middelen per programma (in duizend euro)

PR	Programmanaam	BGC 2002	BGO 2003	BGC 2003	Absoluut verschil 2003 - 2002	Procentueel verschil 2003 - 2002
01.10	Vlaamse regering – algemene werkingskosten	0	0	0	0	
10.10	COO - Diverse intradepartementale ontvangsten	276	276	276	0	0,00%
12.10	Algemeen buitenlands beleid	0	0	0	0	
20.10	AZF - Diverse intradepartementale ontvangsten	323	325	325	2	0,62%
24.10	Algemene financiële logistiek	31.767	60.056	176.437	144.670	455,41%
24.30	Waarborg	2.783	868	868	-1.915	-68,81%

PR	Programmanaam	BGC 2002	BGO 2003	BGC 2003	Absoluut verschil 2003 - 2002	Procentueel verschil 2003 - 2002
24.40	Rechtstreekse schuld	46.821	20.712	25.010	-21.811	-46,58%
24.50	Intendancediensten	250	250	250	0	0,00%
24.80	Indirecte schuld	23.553	23.485	23.485	-68	-0,29%
26.10	Gebouwen	868	800	800	-68	-7,83%
30.10	OND - Diverse intradepartementale ontvangsten	744	775	775	31	4,17%
33.10	Hogescholenonderwijs	1.132	1.158	1.158	26	2,30%
33.20	Universitair onderwijs	13.058	13.726	13.726	668	5,12%
34.10	Deeltijds kunstonderwijs	9.689	10.366	10.497	808	8,34%
34.30	Begeleid individueel studeren	1.144	922	922	-222	-19,41%
35.10	Studietoelagen en –financiering	50	55	55	5	10,00%
35.30	Leerlingenvervoer	0	0	0	0	
35.40	Algemeen onderwijs en vorming	1.585	1.604	1.604	19	1,20%
35.50	Aanwending van teruggevorderde wedden en weddetoelagen	48.048	44.959	46.881	-1.167	-2,43%
39.20	Diverse ontvangsten	3.448	3.316	341	-3.107	-90,11%
40.10	WVC - Diverse intradepartementale ontvangsten	1.034	1.034	1.034	0	0,00%
40.20	Infrastructuur inzake persoonsgebonden aangelegenheden	10.000	0	0	-10.000	-100,00%
41.10	Algemeen welzijnsbeleid	60	80	90	30	50,00%
41.50	Gehandicaptenzorg	574	0	0	-574	-100,00%
42.20	Medisch-sociaal beleid	100	100	919	819	819,00%
45.20	Volksontwikkeling en bibliotheken	151	0	0	-151	-100,00%
45.50	Algemeen cultuurbeleid	451	20	20	-431	-95,57%
50.10	EWBL - Diverse intradepartementele ontvangsten	441	357	345	-96	-21,77%
51.10	Algemeen economisch beleid	24.558	33.265	33.265	8.707	35,45%
51.20	Economisch ondersteuningsbeleid	0	0	0	0	
51.40	Buitenlandse handel en exportbevordering	372	100	100	-272	-73,12%
51.50	Natuurlijke rijkdommen en energie	2.479	0	0	-2.479	-100,00%
51.90	Extern economisch beleid	3.040	0	0	-3.040	-100,00%
52.40	Werkgelegenheid	8.828	7.098	7.098	-1.730	-19,60%
54.10	Landbouw, tuinbouw en plattelandsbeleid	26.037	1.703	1.703	-24.334	-93,46%
54.30	Landbouw geregionaliseerde materies	1.450	0	0	-1.450	-100,00%
54.70	Bestuur, ontwikkeling en kwaliteit		2.965	5.746	5.746	
60.10	LIN - Diverse intradepartementele ontvangsten	1.377	1.252	1.252	-125	-9,08%
61.30	Bos en Groen	1.246	2.143	2.143	897	71,99%

PR	Programmanaam	BGC 2002	BGO 2003	BGC 2003	Absoluut verschil 2003 - 2002	Procentueel verschil 2003 - 2002
61.40	Landbeheer	2.548	2.343	2.343	-205	-8,05%
61.50	Waterbeheer	74	499	499	425	574,32%
62.10	Ruimtelijke ordening, stedenbouw en grondbeleid	3.731	32.400	68.373	64.642	1732,56%
62.20	Monumenten en landschappen	174	174	174	0	0,00%
62.40	Huisvesting	1.190	992	992	-198	-16,64%
64.10	Waterwegen en binnenvaart	377	377	377	0	0,00%
64.20	Havens	0	0	0	0	
64.40	Algemeen infrastructuur- en scheepvaartbeleid	149	150	150	1	0,67%
64.50	Zeewezen	28.185	11.536	16.731	-11.454	-40,64%
69.90	Algemene uitgaven	5.022	0	0	-5.022	-100,00%
70.10	WIM - Diverse intradepartementele ontvangsten	490	490	490	0	0,00%
71.10	Algemeen wetenschapsbeleid	361	87	87	-274	-75,90%
72.10	Media en film	0	0	0	0	
82.10	Algemene ontvangsten uit eigen inning (gemeenschap)	0	0	0	0	
82.20	Algemene ontvangsten van de federale overheid afkomstig, voor gemeenschapsaangelegenheden	9.117.246	9.365.975	9.414.802	297.556	3,26%
83.10	Algemene ontvangsten uit eigen inning (gewest)	138.957	114.000	116.523	-22.434	-16,14%
83.30	Algemene ontvangsten van de federale overheid afkomstig, voor gewestaangelegenheden	7.141.648	7.456.607	7.415.319	273.671	3,83%
99.10	Interdepartementale bestaansmiddelen	10.543	10.280	10.394	-149	-1,41%
Totaal		16.718.432	17.229.680	17.404.379	685.947	4,10%

Uit deze tabel blijkt dat het gros van de middelen van de Vlaamse Gemeenschap zich bevindt op de programma's 82.20 en 83.30 (de overdrachten vanwege de federale overheid in het kader van de bijzondere financieringswet, de zogenaamde samengevoegde en gedeelde belastingen).

Voor een toelichting per programma van de middelen wordt verwezen naar de verantwoording bij het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003. Hierna volgt een afzonderlijke toelichting per grote middelencategorie.

2. De gedeelde en samengevoegde belastingen

2.1. Parameters

Voor de raming van de samengevoegde en gedeelde belastingen werd gebruik gemaakt van zo realistisch mogelijke parameters inzake inflatie en economische groei. De raming van de parameters voor een volgend jaar blijkt nog steeds een moeilijke oefening. Verschillende gerenommeerde internationale conjunctuurinstituten evenals enkele Vlaamse banken en conjunctuurinstellingen publiceerden verschillende cijfers.

Tabellen 6 en 7 tonen een historisch overzicht van de evolutie in de parameters inflatie en economische groei. Naast de klassieke parameters van economische groei en inflatie, spelen ook de fiscale capaciteit van het gewest, en het aantal leerlingen en –18-jarigen van de gemeenschap een belangrijke rol voor de berekening van de middelen die toegewezen worden vanuit de bijzondere financieringswet.

Tabel 6 : Historisch overzicht van de reële BNP- / BNI-groei

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1996 vermoedelijk							
1997 initieel	2,10%						
1996 definitief							
1997 begrotingscontrole	2,00%						
1997 vermoedelijk							
1998 initieel	2,00%	2,50%					
1997 definitief							
1998 begrotingscontrole	2,80%	2,75%					
1998 vermoedelijk							
1999 initieel	2,98%	2,75%	2,50%				
1998 definitief							
1999 begrotingscontrole	3,12%	3,00%	2,00%				
1999 vermoedelijk							
2000 initieel	3,12%	2,80%	1,80%	1,80%			
1999 definitief (*)							
2000 begrotingscontrole	3,12%	2,80%	1,80%	2,50%			
2000 vermoedelijk							
2001 initieel	3,12%	2,80%	1,96%	3,00%	2,50%		
2000 definitief							
2001 begrotingscontrole	3,12%	2,80%	2,02%	3,10%	2,00%		
2001 vermoedelijk							
2002 initieel	3,12%	2,80%	2,02%	3,10%	1,80%	2,00%	
2001 definitief							
2002 begrotingscontrole	3,12%	2,80%	2,02%	3,10%	1,00%	1,00%	
2002 vermoedelijk							
2003 initieel	3,12%	2,80%	2,51%	2,82%	1,00%	0,90%	2,40%
2002 definitief							
2003 begrotingscontrole	3,12%	2,80%	2,47%	2,22%	0,50%	1,80%	1,80%

(*) In toepassing van het akkoord bereikt op de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting van 5 oktober 1999 wordt vanaf de begrotingscontrole 2000 de jaarlijkse BNI-groei toegepast voor de middelenberekening 1999 en volgende.

Tabel 7 : Historisch overzicht van de inflatie (consumptieprijnsindex)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1996 vermoedelijk							
1997 initieel	1,80%						
1996 definitief							
1997 begrotingscontrole	1,60%						
1997 vermoedelijk							
1998 initieel	1,80%	1,60%					
1997 definitief							
1998 begrotingscontrole	1,63%	1,00%					
1998 vermoedelijk							
1999 initieel	1,63%	1,00%	1,40%				
1998 definitief							
1999 begrotingscontrole	1,63%	0,95%	1,30%				
1999 vermoedelijk							
2000 initieel	1,63%	0,95%	1,20%	1,30%			
1999 definitief							
2000 begrotingscontrole	1,63%	0,95%	1,12%	1,30%			
2000 vermoedelijk							
2001 initieel	1,63%	0,95%	1,12%	1,80%	1,50%		
2000 definitief							
2001 begrotingscontrole	1,63%	0,95%	1,12%	2,55%	1,50%		
2001 vermoedelijk							
2002 initieel	1,63%	0,95%	1,12%	2,55%	2,47%	1,60%	
2001 definitief							
2002 begrotingscontrole	1,63%	0,95%	1,12%	2,55%	2,47%	1,60%	
2002 vermoedelijk							
2003 initieel	1,63%	0,95%	1,12%	2,55%	2,47%	1,50%	1,40%
2002 definitief							
2003 begrotingscontrole	1,63%	0,95%	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,40%

De raming van de middelen van de Vlaamse Gemeenschap over de begrotingsjaren 2002 en 2003 die ter gelegenheid van de begrotingscontrole 2003 wordt opgesteld, houdt rekening met correcte en realistische parameters.

In principe worden voor de middelenberekening de parameters van de meest recente economische begroting gehanteerd. De economische begroting waarvan de publicatie voorzien was tegen het einde van februari 2003, is er door uitzonderlijke omstandigheden niet gekomen. Op basis van de bijzondere financieringswet moet de raming van de middelen 2003 gebaseerd zijn op de meest recente economische begroting. Dit is dus tot nader order deze van 6 september 2002. Recente gebeurtenissen op internationaal economisch en politiek vlak maken

echter dat deze economische begroting achterhaald is. Voor het verleden kan en mag er een beroep gedaan worden op de cijfers die door het INR, de NBB en het Planbureau gepubliceerd worden.

Tabel 8 bevat een overzicht van de gebruikte parameters. Om de onderlinge vergelijkbaarheid te vergroten werd overeengekomen dat de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten bij de opmaak van hun middelenraming uitgaan van dezelfde parameters.

De kolom ‘2003 initieel’ toont de uitgangshypothesen bij de middelenberekening 2003 ter gelegenheid van de begrotingsopmaak 2003 (voorjaar en zomer 2002). Bij de begrotingscontrole 2003 werden deze parameters geactualiseerd: zie kolom ‘2003 aangepast’. De wijzigingen in de parameters met betrekking tot het begrotingsjaar 2003 (maar ook met betrekking tot het begrotingsjaar 2002) hebben betrekking op:

- de BNI-groei;
- de inflatie;
- de verdeelsleutel van de leerlingen;
- de inwoners jonger dan 18 jaar.

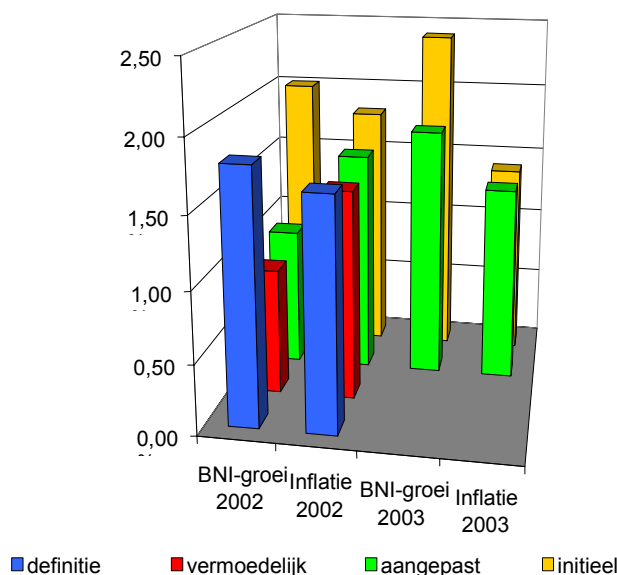
Tabel 8 : Volledig parameteroverzicht

		Begrotingsjaar 2002		Begrotingsjaar 2003	
		2002 vermoedelijk	2002 definitief	2003 initieel	2003 aangepast
BNI-groei		0,90%	1,80%	2,40%	1,80%
Inflatie		1,50%	1,64%	1,40%	1,40%
Gezondheidsindex		1,90%	1,78%	1,50%	1,30%
Consumptie-index		1,50%	1,64%	1,40%	1,40%
Fiscale capaciteit	Vlaams Gewest	62,70%	62,70%	62,70%	62,70%
	Waals Gewest	28,26%	28,26%	28,26%	28,26%
	Brussel	9,04%	9,04%	9,04%	9,04%
Personenbelasting (duizend euro)	Aanslagjaar	2001	2001	2001	2001
	Vlaams Gewest	17.965.246	17.965.246	17.965.246	17.965.246
	Waals Gewest	7.952.724	7.952.724	7.952.724	7.952.724
	Brussel	2.590.591	2.590.591	2.590.591	2.590.591
	Duitstaligen	145.743	145.743	145.743	145.743
Verdeelsleutel leerlingen	Vlaamse Gemeenschap	56,97%	56,94%	56,97%	56,94%
	Franse Gemeenschap	43,03%	43,06%	43,03%	43,06%
Inwoners	Referentietijdstip	01/01/2001	01/01/2001	01/01/2001	01/01/2001
	Vlaanderen	5.952.552	5.952.552	5.952.552	5.952.552
	Wallonië (excl. Duitst.)	3.275.421	3.275.421	3.275.421	3.275.421
	Brussel	964.405	964.405	964.405	964.405
	Duitstaligen	71.036	71.036	71.036	71.036

		Begrotingsjaar 2002		Begrotingsjaar 2003	
		2002 vermoedelijk	2002 definitief	2003 initieel	2003 aangepast
Inwoners < 18 jaar (excl. Duitst.)	Referentietijdstip	30/06/2001	30/06/2001	30/06/2001	30/06/2002
	Teldatum	1/02/2002	31/08/2002	1/02/2002	31/08/2002
	Nederlandstalig	1.212.048	1.212.781	1.212.048	1.207.053
	Franstalig	728.955	729.280	728.955	729.799
	Brussel	207.186	207.869	207.186	210.639
	Denataliteitscoëfficiënt	100,3375%	100,4158%	100,3375%	100,6613%

Bij de begrotingsopmaak 2003 werd er voor de begrotingsjaren 2002 en 2003 nog uitgegaan van een economische groei van respectievelijk 0,90% en 2,40%. Recente publicaties van het INR brengen dit percentage voor 2002 op 1,80%. Het Planbureau maakt daarenboven op zijn website gewag van een BNI-groei voor 2003 van eveneens 1,80%. Tot nader order worden deze percentages weerhouden met het oog op de middelenberekening (zie ook grafiek 3).

Grafiek 3 : BNI-groei en inflatie in 2002 en 2003

Bij de begrotingsopmaak 2003 werd in de begroting een conjunctuurprovisie ingeschreven ten belope van 0,40% BNI-groei. Deze buffer werd bij de begrotingscontrole behouden. Met de conjunctuurprovisie kunnen sterke schommelingen in de middelen opgevangen worden als gevolg van onverwachte wijzigingen in de parameters.

Bij de begrotingscontrole 2003 werd ook de herziening van het BNI voor het verleden (1999, 2000 en 2001) in de raming van de middelen 2003 verwerkt. De negatieve afrekening die hiervan het gevolg was, werd echter grotendeels gecompenseerd door de positieve aanpassing van de BNI-groei voor het jaar 2002 (zie grafiek 3 hierboven).

Ook voor de inflatie 2002 heeft het Planbureau intussen een definitief cijfer gepubliceerd: 1,64%. Voor 2003 wordt de CPI op 1,40% gehouden. Dit was ook het cijfer bij de begrotingsopmaak 2003.

Tot slot werden bij de huidige begrotingscontrole ook de verdeelsleutel van de leerlingen en de aantallen van de inwoners jonger dan 18 jaar aangepast. Eerstgenoemde evolueert in het nadeel van de Vlaamse Gemeenschap. Waar er bij de opmaak 2003 nog gerekend werd met een 56,97 – 43,03 verdeling, wordt dit bij de controle een

56,94 – 43,06 verdeling. De denataliteitscoëfficiënt daarentegen evolueert in het voordeel van de gemeenschappen. Waar er bij de opmaak 2003 nog gerekend werd met een denataliteitscoëfficiënt van 100,3375%, wordt dit bij de controle een denataliteitscoëfficiënt van 100,6613%. De cijfers van de Franse Gemeenschap blijken doorslaggevend te zijn.

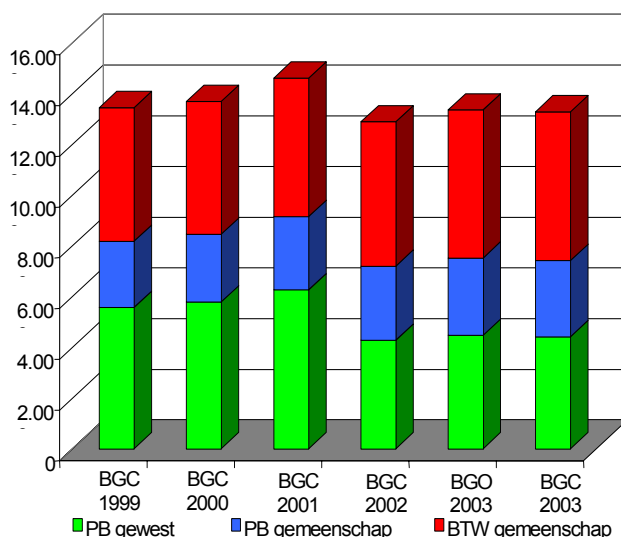
2.2. Resultaten

2.2.1. Begrotingsjaar 2003

In 2003 ontvangt de Vlaamse Gemeenschap ongeveer 77% van haar inkomsten uit de samengevoegde en gedeelde belastingen. In 2001 was dit percentage nog een stuk hoger en bedroeg dit ongeveer 87%. De reden voor deze daling is terug te vinden in de effecten van het Lambermontakkoord, waarvan het cijfergedeelte kort wordt toegelicht in punt 2.3.

Na Lambermont en met toepassing van de hierboven reeds opgenomen parameters wordt voor de ontvangsten uit de bijzondere financieringswet het volgende resultaat bekomen. Grafiek 4 geeft de evolutie weer van de samengevoegde en gedeelde belastingen uit de bijzondere financieringswet en dit vanaf de begrotingscontrole 1999. Tabel 9 geeft dezelfde informatie.

Grafiek 4 : Samengevoegde en gedeelde belastingen (in miljoen euro)

Tabel 9 : Overzicht van de gedeelde en samengevoegde belastingen, inclusief afrekeningen (in mio euro)

	1999 aangepast	2000 aangepast	2001 aangepast	2002 aangepast	2003 initieel	2003 aangepast	Procentueel verschil 2003 - 2002
Gewest	5.562,7	5.781,0	6.258,9	4.275,0	4.473,7	4.432,2	3,68%
PB	5.562,7	5.781,0	6.258,9	4.275,0	4.473,7	4.432,2	3,68%
Gemeenschap	7.870,6	7.904,9	8.343,9	8.606,0	8.874,4	8.884,6	3,24%
PB	2.610,3	2.667,7	2.886,7	2.916,9	3.042,9	3.019,6	3,52%
BTW	5.260,3	5.237,2	5.457,2	5.689,1	5.831,5	5.865,0	3,09%
Totaal	13.433,3	13.685,9	14.602,8	12.881,0	13.348,1	13.316,8	3,38%

2.2.2. Afrekening 2002

Zoals hierboven reeds gesteld en blijkt uit tabel 8, het parameteroverzicht, worden bij de begrotingscontrole ook telkens de samengevoegde en gedeelde belastingen van het voorgaande begrotingsjaar herhaald. In concreto worden bij de controle 2003 de samengevoegde en gedeelde belastingen met betrekking tot het jaar 2002 herhaald. Deze herhaling 2002 wordt vergeleken met de raming die ter gelegenheid van de begrotingscontrole 2002 werd gemaakt. Tabel 10 situeert dit afrekeningssaldo 2002 (39.712 duizend euro) in het kader van de middelen 2003.

Tabel 10 : Afrekening 2002 (in duizend euro)

	2002 bij BGC 2002	2002 bij BGC 2003	Afrekening 2002	2003 bij BGC 2003	BGC 2003	Begrotingspost
	(1)	(2)	(3) = (2) - (1)	(4)	(5) = (4) + (3)	(6)
Gewest						
PB-middelen 2002	4.254.105	4.268.865	14.760	4.417.449	4.432.209	
Totaal Gewest	4.254.105	4.268.865	14.760	4.417.449	4.432.209	PR 83.3 ART 49.22
Gemeenschap						
PB-middelen 2002	2.908.196	2.916.854	8.658	3.010.928	3.019.585	
BTW-middelen 2002	5.648.389	5.664.683	16.294	5.848.726	5.865.021	
Totaal Gemeenschap	8.556.585	8.581.537	24.952	8.859.654	8.884.606	PR 82.2 ART 49.21
Algemeen totaal	12.810.690	12.850.402	39.712	13.277.103	13.316.815	
(1) exclusief de herhaalde afrekening 2001 van 70.211 duizend EUR						
(2) exclusief de herhaalde afrekening 2001 van 70.211 duizend EUR						
(4) exclusief de herhaalde afrekening 2002 van 39.712 duizend EUR						

2.3. Lambermont

2.3.1. Algemeen

De uitvoering van het Lambermontakkoord heeft de middelen van de Vlaamse Gemeenschap vanaf 2002 op verschillende vlakken beïnvloed. Enerzijds nemen de PB-middelen die toegewezen worden aan het Gewest aanzienlijk af (door de werking van de negatieve term). Anderzijds krijgt het Gewest echter meer fiscale bevoegdheden door de extra toewijzing van verschillende autonome bevoegdheden inzake gewestbelastingen. Voorts wordt aan de Gemeenschap nog een extra deel "BTW-middelen" toegekend. Het resultaat komt neer op een toename van de middelen voor de Vlaamse Gemeenschap (zie tabel 13).

2.3.2. Additionele gewestbelastingen

Het Lambermontakkoord bepaalt dat de Gewesten volledige bevoegdheid krijgen over de gewestelijke belastingen zoals opgenomen in de bijzondere financieringswet. Het akkoord voorzagt bovendien in de overdracht van een aantal gewestbelastingen die tot dusver onder federale bevoegdheid vielen.

Het betreft hier het registratierecht (het nog niet overgedragen gedeelte), de hypotheekrechten, de schenkingsrechten, de verkeersbelasting op de auto-voertuigen, de belasting op de inverteersstelling en het eurovignet. Dit zijn de additionele gewestbelastingen. De fiscale boetes die betrekking hebben op elk van deze belastingen worden mee overgeheveld naar de Gewesten. Tabel 11 geeft een overzicht van deze ramingen.

Tabel 11 : Additionele gewestbelastingen (in duizend euro)

	BGC 2003	BGC 2003
Registratierechten (58,592%)	586.306	586.306
Hypotheekrechten	134.706	100.000
Schenkingsrechten	31.839	40.000
Verkeersbelasting	658.758	678.758
Belasting op de inverkeersstelling	144.750	149.750
Eurovignet	55.673	55.673
Totaal	1.612.032	1.610.487

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt worden de additionele gewestbelastingen bij de begrotingscontrole 2003 op 1.610.487 duizend euro geraamd. Dit is 0,10% minder dan bij de begrotingsopmaak 2003, maar nog steeds 5,44% meer dan bij de begrotingscontrole 2002.

2.3.3. Gewestaftek

Ten aanzien van de aangroei van gewestelijke belastingen, werd in het Lambermontakkoord ook een aftrek voorzien van de middelen die worden toegewezen aan de verschillende gewesten (dit zijn uitsluitend PB-middelen). Deze gewestaftek, de zogenaamde negatieve term, wordt bekomen door het gemiddelde te berekenen van de realisaties 1999 tot en met 2001, uitgedrukt in prijzen 2002, van bepaalde gewestbelastingen. Vanaf 2003 wordt dit bedrag aangepast aan de inflatie en de BNI-groei. Het is mede deze aftrek die maakt dat de samengevoegde en gedeelde belastingen in 2002 en 2003 lager uitvallen dan voorgaande jaren.

2.3.4. Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld

Bovendien werd het kijk- en luistergeld door het Lambermontakkoord omgevormd van een gemeenschapsbelasting naar een gewestbelasting. De Gemeenschappen verkregen wel een dotatie ter compensatie voor het wegvallen van het kijk- en luistergeld. De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde netto-ontvangsten van het kijk- en luistergeld in 1999, 2000 en 2001, en dit in de betrokken gemeenschappen. Deze netto-ontvangsten moeten evenwel uitgedrukt worden in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt het basisbedrag 2002 van de dotatie aangepast aan de inflatie.

Voor de Vlaamse Gemeenschap wordt deze dotatie in 2003 op 466.961 duizend euro geraamd (zie stijging in rubriek “Specifieke dotaties en ristorno’s” in tabel 3). Ze bevat 2.632 duizend euro aan afrekening over 2002.

2.3.5. Nieuwe bevoegdheden

Naast de reeds beschreven wijzigingen, werden ook middelen toegekend aan het Gewest (via het mechanisme van de bijzondere financieringswet) voor enkele nieuwe bevoegdheden die naar de Gewesten worden overgeheveld. Het betreft hier de bevoegdheden van landbouw en zeevisserij, gemeenten en provincies, buitenlandse handel en een gedeelte van het wetenschappelijk onderzoek. De extra middelen die voor deze bevoegdheden worden overgedragen, zijn opgesomd in de bijzondere financieringswet. In totaal gaat het voor het begrotingsjaar 2003 om 57.766 duizend euro. Deze middelen worden mee verrekend in de PB-middelen die worden toegewezen aan de Gewesten via de bijzondere financieringswet. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de samenstelling van dit bedrag.

Tabel 12 : De nieuwe bevoegdheden (in duizend euro)

Artikel BFW	Bevoegdheid	BGC 2002	BGO 2003	BGC 2003
35 quater	Landbouw en zeevisserij	21.654	22.484	22.352
35 quinquies	Wetenschappelijke instellingen	21.425	22.247	22.116
35 sexies	Uitvoerbeleid	9.288	9.683	9.626
35 septies	Lokale overheden	3.805	3.695	3.671
Totaal		56.172	58.108	57.766

2.3.6. Lottomiddelen

Volgens artikel 62bis van de bijzondere financieringswet krijgt elke gemeenschap een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. Voor het begrotingsjaar 2002 heeft de federale ministerraad dit ook gedaan. Zo werd de uitkeerbare winst voor de Vlaamse Gemeenschap voorlopig op 34.053 duizend euro geraamd.

Krachtens artikel 62bis van de bijzondere financieringswet wordt aan de Vlaamse Gemeenschap hierop in 2002 een voorschot uitgekeerd dat op 31 december 2002 maximaal 80% van het genoemde bedrag kan zijn: $34.053 \times 80\% = 27.243$ duizend euro. De overige 20% wordt in 2003 gestort in de vorm van een afrekening.

Het definitieve winstverdelingsplan voor het boekjaar 2002 zal pas rond oktober 2003 gekend zijn. Bovendien heeft de federale Ministerraad op 28 maart 2003 de voorlopige winstverdeling voor het boekjaar 2003 goedgekeurd. Voor de Vlaamse Gemeenschap komt dit neer op 34.013 duizend euro. Van dit bedrag wordt in 2003 maximum 80% uitgekeerd.

Het bedrag dat in de begroting werd weerhouden komt bijgevolg als volgt tot stand: $(34.053 \times 20\%) + (34.013 \times 80\%) = 34.021$ duizend euro.

Tot slot geeft tabel 13 een overzicht van de geraamde budgettaire implicaties van het Lambermontakkoord in 2002 en 2003.

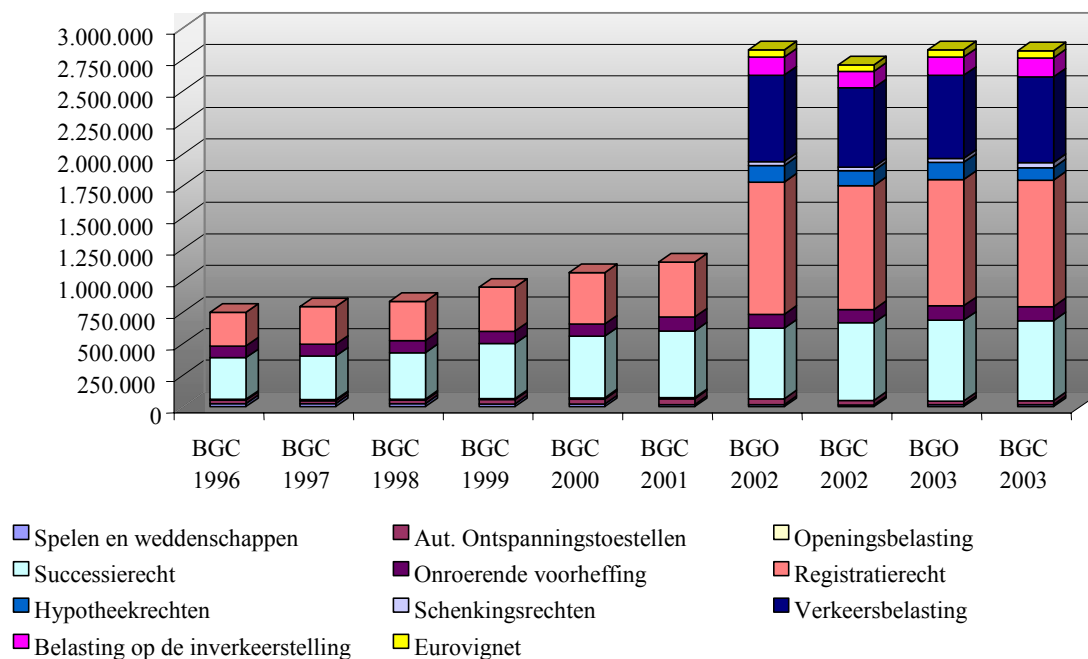
Tabel 13 : Budgettaire gevolgen van het Lambermontakkoord (in duizend euro)

Omschrijving maatregel	Artikel (vernieuwde) financieringswet	Budgettair effect 2002 BGC	Budgettair effect 2003 BGO	Budgettair effect 2003 BGC
Gewestaftrek	Artikel 33bis	-2.108.768	-2.179.192	-2.169.839
Extra bevoegdheden	Artikel 35quater e.v.	56.172	58.108	57.766
Extra BTW-middelen	Artikel 38, §3	118.259	210.704	211.045
Aandeel winst Nationale Loterij	Artikel 62bis	27.243	0	34.021
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	Artikel 47bis	455.286	462.359	466.961
Kijk- en luistergeld	Artikel 3	33.188	0	523
Additionele gewestbelastingen	Artikel 3	1.527.437	1.612.032	1.610.487
Totaal effect		108.817	164.011	210.963

3. De gewestelijke belastingen

De gewestelijke belastingen hebben de laatste jaren een vrij snelle groei gekend. De groei werd in belangrijke mate gevoed door de successierechten, de onroerende voorheffing en de registratierechten. Met de additionele gewestbelastingen erbij, kan de totale opbrengst van de gewestbelastingen voor het begrotingsjaar 2003 op 2.838.075 duizend euro begroot worden (inclusief boetes en nalatigheidsintresten; zie tabel 14).

Grafiek 5 : De begrote gewestelijke belastingen over de periode 1996 – 2003 (in duizend euro)

Bovenstaande grafiek geeft een overzicht van de gewestelijke belastingen zoals ze begroot werden in de periode 1996-2003. Hieruit blijkt opnieuw het effect van het Lambermontakkoord. Vanaf 2002 stijgen de gewestbelastingen substantieel. De registratierechten verdubbelen niet alleen in omvang, er komen ook nog een aantal nieuwe (additionele) gewestbelastingen bij.

Tabel 14 toont de raming van de gewestbelastingen met betrekking tot het begrotingsjaar 2003 en dit bij de begrotingscontrole. De gewestelijke belastingen worden door de Administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management (ABAFIM) geraamd. De Vlaamse Gemeenschap heeft vanaf 1999 de inning van de onroerende voorheffing in eigen beheer genomen.

Tabel 14 : De gewestelijke belastingen 2003 (inclusief boetes en nalatigheidsintresten) (in duizend euro)

	Basis	Intresten	Boetes	Totaal
Kijk- en luistergeld	523	0	0	523
Onroerende voorheffing	113.120	2.880	0	116.000
Belasting op de spelen en weddenschappen	17.683	17	0	17.700
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	28.952	38	23	29.013
Openingsbelasting op de slijterijen van gegiste dranken	0	0	0	0
Registratierechten	999.954	10	694	1.000.658
Hypotheekrechten	99.999	0	1	100.000
Verkeersbelasting op de autovoertuigen	678.335	0	423	678.758
Belasting op de inverkeersstelling	149.662	0	88	149.750
Eurovignet	55.638	1	34	55.673
Schenkingsrechten	39.952	0	48	40.000
Successierechten en recht van overgang bij overlijden	632.970	10.827	6.203	650.000
Totalen	2.816.788	13.773	7.514	2.838.075

In hoeverre de ramingen van de gewestbelastingen bij de begrotingscontrole worden aangepast, wordt getoond in tabel 15.

Tabel 15 : De gewestelijke belastingen 2003 : verschillenanalyse (in duizend euro)

	BGO 2003	BGC 2003	Vershil (absoluut)	Vershil (%)
Kijk- en luistergeld	0	523	523	
Onroerende voorheffing	114.000	116.000	2.000	1,8%
Belasting op de spelen en weddenschappen	16.000	17.700	1.700	10,6%
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	29.013	29.013	0	0,0%
Openingsbelasting op de slijterijen van gegiste dranken	0	0	0	
Registratierechten	1.000.658	1.000.658	0	0,0%
Hypotheekrechten	134.706	100.000	-34.706	-25,8%
Verkeersbelasting op de autovoertuigen	658.758	678.758	20.000	3,0%
Belasting op de inverkeersstelling	144.750	149.750	5.000	3,5%
Eurovignet	55.673	55.673	0	0,0%
Schenkingsrechten	31.839	40.000	8.161	25,6%
Successierechten en recht van overgang bij overlijden	650.000	650.000	0	0,0%
Totalen	2.835.397	2.838.075	2.678	0,1%

Globaal gesteld wordt de raming van de gewestbelastingen met 2.678 duizend euro of 0,1% naar boven herzien. In absolute bedragen vallen vooral de aanpassingen van de hypotheekrechten, de verkeersbelastingen en de

schenkingsrechten op. Relatief gezien ondergaan de hypotheekrechten en de schenkingsrechten de belangrijkste aanpassing.

Voor de berekening van het *kijk- en luistergeld* werd rekening gehouden met het reeds ontvangen gedeelte (tot en met 04/02/2003) en het nog te innen gedeelte vanaf 05/02/2003. Samen geeft dit een bedrag van 523 duizend euro.

De verhoogde raming van de *onroerende voorheffing* kan worden verklaard door het aflopend effect van de versnelde inning in 2002. Dit effect speelt nog in beperkte mate in 2003. De raming voor 2003 bedraagt 116 miljoen euro. In dit bedrag zitten 2.880 duizend euro nalatigheidsintresten.

De *belasting op spelen en weddenschappen* werd geraamd in functie van de reeds ontvangen bedragen in januari en februari 2003. De initiële raming kan verhoogd worden tot 17.700 duizend euro. Dit bedrag is inclusief 17 duizend euro nalatigheidsintresten.

Met betrekking tot de *belasting op de automatische ontspanningstoestellen* is de raming gebaseerd op de realisaties in 2002. De raming 2003 bevat 38 duizend euro nalatigheidsintresten en 23 duizend euro boetes. Het bedrag van bij de begrotingsopmaak kan hier behouden blijven.

Ook de raming van de *registratierechten* van bij de begrotingsopmaak kan behouden blijven. Deze raming is gebaseerd op drie pijlers:

- de registratierechten als opbrengst van gewone transacties;
- de registratierechten als gevolg van bijkomende transacties. Tot deze categorie behoren bijvoorbeeld de huurders die besluiten eigenaar te worden en de eigenaars die een andere woning kopen;
- het verlies aan registratierechten door de meeneembaarheid.

Voor de raming van de *hypotheekrechten* werd enerzijds rekening gehouden met het gerealiseerde maandgemiddelde van 2002 en anderzijds met de realisaties van de eerste 2 maanden van 2003. De initiële raming lag aldus veel te hoog en wordt nu op basis van dergelijke extrapolatie verlaagd naar 100 miljoen euro. In dit bedrag zitten de boetes voor een totaal van duizend euro.

Uit de realisaties 2002 bleek dat een deel van de *verkeersbelasting* geïnd in 2002 niet meer in dat jaar werd doorgestort. Hierdoor werd reeds begin 2003 een substantiële meerontvangst gerealiseerd. Dat de doorstortingen in 2002 onvolledig waren werd al snel duidelijk. Het autowagenpark groeit immers nog steeds en dit betekent dat de belastbare basis in hoeveelheid blijft aangroeien. Het dalend aantal nieuwe inschrijvingen zorgt niet voor een daling van het bestaande wagenpark, integendeel zelfs. De raming werd verhoogd naar 678.758 duizend euro. Dit bedrag is inclusief 423 duizend euro boetes.

De *belasting op de inverkeersstelling* wordt in gelijke mate met de verkeersbelasting verhoogd naar 149.750 duizend euro. In dit bedrag zitten reeds de boetes vervat voor een bedrag van 88 duizend euro.

Gezien er voor het *eurovignet* geen grote verschillen te merken zijn over de vorige jaren, wordt de ontvangst voor 2003 constant gehouden met de geraamde ontvangst 2002 (berekend aan 12/12). Dit geeft een geraamde ontvangst van 55.673 duizend euro. Deze raming is inclusief nalatigheidsintresten (duizend euro) en boetes (34 duizend euro). Ten opzichte van de begrotingsopmaak wordt deze raming dus niet aangepast.

De *schenkingsrechten* worden geraamd in functie van de realisaties tot en met februari 2003 en rekening houdend met de nieuwe fiscale maatregel inzake de schenking van bouwgronden waardoor een fiscale meerontvangst zou moeten gegenereerd worden. De raming wordt opgetrokken naar 40.000 duizend euro (inclusief 48 duizend euro boetes).

De raming van de *successierechten* houdt rekening met de evolutie van het aantal overlijdens in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. Bovendien wordt bij deze raming rekening gehouden met de groei van het vermogen – inzonderheid met de stijging van de waarde van het onroerend vermogen –, de aangifteperiode (6 maand), de betalingstermijn (5 maand) en de doorstortingstermijn waarover de federale overheid beschikt (1 maand). Ten opzichte van de begrotingsopmaak wordt deze raming niet aangepast.

HOOFDSTUK IV

DE UITGAVENBEGROTING 2003

1. Algemeen overzicht

Tabel 16 : Uitgaven verdeeld per kredietsoort (in miljoen euro)

	BGC 2000	BGC 2001	BGC 2002	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Vershil	% verschil
Niet-gesplitste kredieten (NGK)	14.283	15.152	15.315	15.404	14.299	14.412	113	0,79%
Gesplitste vastleggingskredieten (GVK)	1.078	1.283	1.410	1.429	2.902	2.932	29	1,01%
Gesplitste ordonnanceringskredieten (GOK)	1.027	1.166	1.386	1.354	2.842	2.879	37	1,29%
Variabele kredieten (VRK)	42	66	53	55	81	84	3	3,83%
Vastleggingsmachtigingen (MAC)	1.835	1.887	1.717	1.704	1.531	1.581	50	3,25%

Bijkredieten voorgaande jaren werden bij de niet-gesplitste kredieten opgeteld.

De niet-gesplitste kredieten (incl. BVJ) stijgen ten opzichte van de initiële begroting 2003 met 113 miljoen euro. Deze stijging is te wijten aan een aantal regeringsinspanningen over diverse beleidsthema's heen. Onder punt 3 van dit hoofdstuk worden deze kredietwijzigingen per beleidsthema kort beschreven.

Hierbij dient ook rekening gehouden te worden met de inschrijving van 12.474 duizend euro bijkredieten vorige jaren. Om redenen van vergelijkbaarheid met het totaal aan niet-gesplitste kredieten uit vorige begrotingsronden werden de BVJ's samengeteld met de NGK's.

De stijging van de gesplitste vastleggings- en ordonnanceringskredieten is vooral te wijten aan de inschrijving van subsidies voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen.

De stijging van de vastleggingsmachtigingen tenslotte kan grotendeels verklaard worden door de éénmalige verhoging van de investeringsmachtiging van het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap met 20 miljoen euro voor het wegwerken van de wachtlijsten in de gehandicaptensector en door het inschrijven van een machtiging van 25 miljoen euro voor het Garantiefonds Sociale Huisvesting.

2. Beleids- en betalingskredieten

2.1 Beleidskredieten

Wanneer de beleidsruimte van een regering geanalyseerd wordt, volstaat het geenszins om per kredietsoort de evolutie weer te geven. Bij de bepaling van de beleidsruimte stelt men het begrip "beleidskredieten" centraal. Beleidskredieten worden conform de definitie, opgenomen in de resolutie van het Vlaams Parlement van 20 december 2000, als volgt gedefinieerd:

“Het beleidskrediet in het begrotingsjaar X is het volume aan mogelijkheden, voortkomende uit de ontvangsten (inclusief leningen) van dat begrotingsjaar, waarover de Vlaamse regering beschikt om verbintenissen aan te gaan of te laten aangaan, die in het lopende jaar of in een volgend jaar ten laste vallen van de Vlaamse Gemeenschap.”

Analyse van bovenstaande definitie leert ons dat de nadruk wordt gelegd op de ontvangsten en engagementen van het lopende begrotingsjaar waaruit afgeleid kan worden dat overgedragen saldi van kredieten niet meegerekend worden in de beleidskredieten.

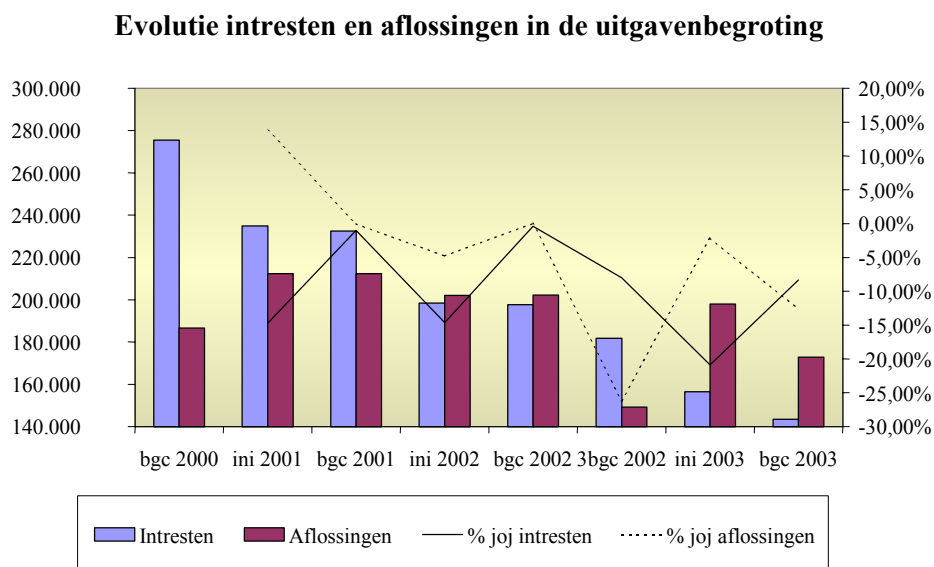
Naast de inhoudelijke definitie, is een technische vertaling van bovenstaande definitie noodzakelijk teneinde een concrete berekening te kunnen maken van de beleidskredieten. Bij beleidskredieten vertrekt men vanuit de som van de niet-gesplitste kredieten, de gesplitste vastleggingskredieten en de vastleggingsmachtigingen zoals opgenomen in de algemene uitgavenbegroting. Deze kredieten geven de mogelijkheden weer om verbintenissen aan te gaan of aan te laten gaan.

De niet-gesplitste kredieten dienen echter uitgezuiverd te worden van de zogeheten vereffeningskredieten (**zie tabel 17**). Dit zijn immers kredieten die als betalingskrediet voor een vastleggingsmachtiging in de begroting worden ingeschreven. Het zijn de vastleggingsmachtigingen die de ruimte voor verbintenissen van de Vlaamse regering bepalen, niet de vereffeningskredieten die noodzakelijk zijn om de betalingsverplichtingen na te komen.

Tabel 17 : Vereffeningskredieten (in duizend euro)

PR	BA	Libellé	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut Verschil	% verschil
11.1	4101	Dotatie aan het Brusselfonds	0	1.000	1.000	1.000	0	0,0%
11.1	6101	Dotatie aan het Brusselfonds	0	1.479	1.479	1.479	0	0,0%
35.4	6101	Gemeenschaps-onderwijs - grote infrastructuur	15.295	13.371	19.463	14.731	-4.732	-24,3%
35.4	6102	DIGO	80.104	89.800	98.000	98.000	0	0,0%
35.4	6104	IVAH	7.685	7.200	10.000	10.000	0	0,0%
35.4	6105	DIGO-hoger onderwijs	11.111	23.145	30.587	30.587	0	0,0%
35.4	6106	Gemeenschaps-onderwijs - kleine infrastructuur	8.510	13.802	10.651	10.651	0	0,0%
40.2	6101	VIPA	98.015	94.755	92.680	88.267	-4.413	-4,8%
41.4	6101	Kind en Gezin	1.175	0	0	0	0	
41.5	6104	VFSIPH	11.512	7.550	11.246	13.246	2.000	17,8%
45.5	6102	Culturele infrastructuur	19.254	8.056	13.044	10.875	-2.169	-16,6%
49.1	6101	BLOSO	3.359	3.768	3.800	3.800	0	0,0%
49.2	6101	Toerisme Vlaanderen	9.584	10.371	14.000	13.222	-778	-5,6%
49.2	6102	Toerisme Vlaanderen	248	2.247	3.000	3.000	0	0,0%
51.1	4107	Dotatie aan Fonds film in Vlaanderen	3.594	0	0	0	0	
51.1	4108	Dotatie Limburgfonds	0	0	0	0	0	
51.2	4141	Fonds voor flankerend economisch beleid	0	170.091	186.672	177.139	-9.533	-5,1%
51.2	6101	FEERR-MGO	156.837	0	0	0	0	
51.2	6102	FEERR-KO	94.115	0	0	0	0	
51.9	6101	Fonds Vlaanderen-Azië	0	0	0	0	0	
52.4	3311	ESF-fonds	0	0	0	0	0	

PR	BA	Libellé	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut Verschil	% verschil
52.4	3313	ESF-fonds	0	876	1.000	1.000	0	0,0%
52.4	3314	ESF-fonds	0	4.030	7.500	7.500	0	0,0%
52.4	4103	Herplaatsingsfonds	496	3.055	2.500	3.945	1.445	57,8%
53.1	6301	Geprefinancierd trekkingsrechten	136.837	105.320	45.000	45.000	0	0,0%
54.1	4141	VLIF	0	0	32.000	32.000	0	0,0%
54.1	4142	Instrument Vlaamse Visserij- en Aquicultuur	0	0	2.500	1.737	-763	-30,5%
54.1	6101	VLIF	19.551	28.766	0	0	0	
54.1	6102	Instrument Vlaamse Visserij- en Aquicultuur	3.587	1.728	0	0	0	
61.1	6103	Dotatie aan MINA	316.272	149.440	162.711	170.724	8.013	4,9%
62.4	31.05	Dotatie garantiefonds voor sociale huisvesting	0	0	0	0	0	
62.4	4110	UP huisvesting	33.991	33.955	37.045	36.936	-109	-0,3%
62.6	6111	Grond- en woonbeleid Vlaams-Brabant	0	0	0	0	0	
69.9	6103	Dotatie aan DAB Vlaams infrastructuurfonds	568.943	523.856	475.354	489.228	13.874	2,9%
69.9	6105	Dotatie aan VIF m.b.t. overgenomen verbintenissen	24.789	24.789	0	0	0	
71.3	4101	IWT	87.105	73.680	72.822	66.631	-6.191	-8,5%
71.3	4102	Technologische innovatie	9.026	17.197	16.788	12.182	-4.606	-27,4%
71.3	6102	IWT	0	0	0	0	0	
71.3	6104	Technologische innovatie	0	0	0	0	0	
72.1	4105	Film in Vlaanderen	5.731	4.000	0	0	0	
			1.726.727	1.417.327	1.350.842	1.342.880	-7.962	-0,6%

Grafiek 6 : Evolutie intresten en aflossingen in de uitgavenbegroting

Naast de vereffeningskredieten, dienen de niet-gesplitste kredieten tevens uitgezuiverd te worden van intresten en aflossingen van leningen. Leningen en aflossingen bieden aan de Vlaamse regering immers niet de mogelijkheid om nieuwe verbintenissen aan te gaan of aan te laten gaan. Tabel 18 geeft voor het begrotingsjaar 2003 de intresten weer. Tabel 19 weerspiegelt de aflossingen in de begroting 2003.

Tabel 18 : Intresten (in duizend euro)

PR	BA	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut verschil	%verschil
24.1	2101	288	1.083	992	1.300	308	31,05%
24.1	2102	15	15	15	15	0	0,00%
24.1	2103	62	18	113	113	0	0,00%
24.4	2101	137.435	116.160	102.357	85.046	-17.311	-16,91%
24.4	2102	124	255	600	600	0	0,00%
24.4	2103	9.787	11.266	9.855	12.936	3.081	31,26%
24.4	2104	922	345	301	301	0	0,00%
24.4	2105	8.106	6.769	5.432	5.432	0	0,00%
24.4	2106	25.258	5.047	0	0	0	
24.4	2107	0	0	0	0	0	
24.4	2108	0	31.983	28.681	28.581	-100	-0,35%
24.4	2109	0	119	92	92	0	0,00%
24.8	3101	300	220	117	117	0	0,00%
24.8	3102	82	44	27	24	-3	-11,11%
24.8	3105	0	0	0	0	0	
24.8	4003	2.377	2.231	2.095	2.095	0	0,00%
24.8	4101	3.537	0	0	0	0	
24.8	4102	6.381	2.311	2.163	2.163	0	0,00%

PR	BA	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut verschil	%verschil
24.8	4103	149	0	0	0	0	
24.8	4104	873	896	684	684	0	0,00%
24.8	4306	27.115	0	0	0	0	
35.1	3303	119	119	122	122	0	0,00%
35.4	4103	1.001	938	733	733	0	0,00%
41.1	4104	6.626	0	0	0	0	
45.5	3105	0	0	0	0	0	
45.5	3106	0	0	0	0	0	
45.5	5208	74	74	74	74	0	0,00%
45.5	5209	37	32	32	32	0	0,00%
45.5	5211	444	443	443	443	0	0,00%
45.5	5212	523	523	523	523	0	0,00%
53.1	2102	793	900	900	1.300	400	44,44%
54.3	2102	0	0	0	0	0	
54.5	2102	0	0	62	0	-62	-100,00%
63.2	3103	0	0	0	618	618	
64.2	3501	50	50	50	50	0	0,00%
64.5	1202	5	5	5	5	0	0,00%
Totaal		232.482	181.846	156.468	143.399	-13.069	-8,35%

Tabel 19 : Aflossingen (in duizend euro)

PR	BA	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut Verschil	%verschil
24.4	9101	64.988	53.639	50.495	50.495	0	0,00%
24.4	9105	28.039	28.017	28.021	28.021	0	0,00%
24.4	9108	0	63.424	63.401	63.301	-100	-0,16%
24.4	9109	0	518	503	503	0	0,00%
24.8	5101	1.579	1.672	519	519	0	0,00%
24.8	5102	501	308	240	240	0	0,00%
24.8	5105	53.000	0	53.000	28.000	-25.000	-47,17%
24.8	6101	6.210	0	0	0	0	
24.8	6102	7.962	1	0	0	0	
24.8	6103	560	0	0	0	0	
24.8	6104	1.242	1.327	1.387	1.387	0	0,00%
24.8	6306	47.843	0	0	0	0	
24.8	9101	0	0	0	0	0	

PR	BA	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut Verschil	%verschil
45.5	5105	0	0	0	0	0	
45.5	5106	0	0	0	0	0	
63.2	8101	330	326	321	321	0	0,00%
Totaal		212.254	149.232	197.887	172.787	-25.100	-12,68%

Voor wat de machtigingen betreft, moeten er twee correcties aangebracht worden op het totaal aan vastleggingsmachtigingen zoals men ze terugvindt in de administratieve begroting (zie tabel 16).

De verbintenissen, aangegaan via het Vlaams Infrastructuurfonds, moeten immers ook als machtiging beschouwd worden en bij het totaal der vastleggingsmachtigingen worden opgeteld. Deze verbintenissen vindt men als gesplitst vastleggingskrediet terug in de begroting van het VIF en dit vastleggingskrediet bedraagt voor het begrotingsjaar 2003 662.794.000 euro.

Ten tweede moet men van het bekomen bedrag de leningsmachtigingen aftrekken. Deze geven de begunstigde instelling immers de mogelijkheid om leningen aan te gaan in plaats van verbintenissen. Voor het begrotingsjaar 2003 worden de leningsmachtigingen weergegeven in tabel 20.

Tabel 20 : leningsmachtigingen (in duizend euro)

PR	BA	Omschrijving	Begroting 2003
49.1	9912	Leningsmachtiging BLOSO	3.250
62.4	9932	Machtiging VWF	136.341
Totaal			139.591

Voorts moet de sommatie van de niet-gesplitste kredieten, gesplitste vastleggingskredieten en vastleggingsmachtigingen nog gecorrigeerd worden met het bedrag aan reserveringen. Reserveringen kan men immers niet beschouwen als mogelijkheden aan de Vlaamse regering om verbintenissen aan te gaan in het begrotingsjaar zelf. Door het voorzien van reserveringen worden kredieten bestemd voor de financiering van toekomstige uitgaven. Tabel 21 geeft voor begrotingsjaar 2003 de reserveringen weer die onttrokken worden aan de beleidskredieten.

Tabel 21 : Reserveringen (in duizend euro)

Omschrijving	begroting 2003
Reservering pensioenfondsen	5.355
Reservering Zorgfondsen	40.668
Totaal	46.023

Naast de reeds vernoemde kredieten, beschikt de Vlaamse regering ook over de mogelijkheid om verbintenissen aan te gaan onder de vorm van variabele kredieten. Dit zijn kredieten die ingeschreven worden, maar pas uitgegeven kunnen worden naarmate ze gedekt worden door toegewezen ontvangsten. De toegewezen ontvangsten kunnen evenwel van jaar tot jaar overgedragen worden, zodat men ook de saldi van voorgaande jaren mee kan uitgeven. Uit de bovenstaande definitie van beleidskredieten kan afgeleid worden dat enkel uitgaven mogen opgenomen worden in zoverre ze gedekt zijn door ontvangsten van hetzelfde begrotingsjaar. Om te vermijden dat de saldi uit voorgaande jaren mee verrekend worden in de berekening van de beleidskredieten neemt men het

totaal der toegewezen ontvangsten in plaats van het totaal der variabele kredieten. Voor het begrotingsjaar 2003 worden de toegewezen ontvangsten weergegeven in **tabel 22**.

Tabel 22 : Toegewezen ontvangsten (in duizend euro)

	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut Verschil	%verschil
Totaal toegewezen ontvangsten	67.301	69.874	104.718	146.342	41.624	28,44%

Als laatste facet in de berekening van de beleidskredieten, moet ook gekeken worden naar de schuldopbouw van Aquafin waarmee verbintenissen aangegaan kunnen worden namens de Vlaamse regering. Deze schuldopbouw moet bijgevolg meegerekend worden in de beleidskredieten. Aquafin lost echter ook intresten af op de door haar aangegane leningen. Deze intresten kan men (analoog met de gewone intrestaflossingen) niet meerekenen als beleidskredieten, en dienen afgetrokken te worden van de schuldopbouw. Voor het begrotingsjaar 2003 wordt zo een netto-schuldopbouw bekomen van 63.169 duizend euro.

In tabel 23 wordt een samenvattend overzicht gegeven van de (eventueel gecorrigeerde) deelcomponenten van de totale beleidskredieten.

Tabel 23 : Componenten van beleidskredieten (in duizend euro)

Omschrijving	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut verschil	% verschil
Niet-gesplitste kredieten	15.151.723	15.404.202	14.298.688	14.412.166	113.478	0,79%
Vereffeningskredieten	1.726.727	1.417.327	1.350.842	1.342.880	-7.962	-0,59%
Aflossingen	212.254	149.232	197.887	172.787	-25.100	-12,68%
Intresten	225.856	181.846	156.468	143.399	-13.069	-8,35%
Reserveringen	96.678	94.597	46.433	46.023	-410	-0,88%
Gesplitste vastleggingskredieten	1.283.107	1.429.249	2.902.354	2.931.632	29.278	1,01%
Vastleggingsmachtigingen (incl. GVK VIF, excl. Leningsmachtigingen)	2.342.217	2.185.766	1.991.586	2.104.318	112.732	5,66%
Variabele kredieten	67.301	69.874	104.718	146.342	41.624	39,75%
Aquafin	114.031	71.889	76.743	63.169	-13.574	-17,69%
Totaal	16.696.864	17.317.978	17.622.459	17.952.538	330.079	1,87%

2.2. Betalingskredieten

Naast de mogelijkheden om verbintenissen aan te gaan, is het voor een overheid ook van belang te weten wat haar effectieve betalingsverplichtingen zijn. Hiervoor worden de betalingskredieten berekend. Betalingskredieten worden conform de definitie, opgenomen in de resolutie van het Vlaams Parlement van 20 december 2000, als volgt gedefinieerd:

“Het betalingskrediet in begrotingsjaar X is het volume aan mogelijkheden, voortkomende uit de ontvangsten (inbegrepen leningen) van dat begrotingsjaar, waarover de Vlaamse regering beschikt om aan betalingsverplichtingen, voortvloeiend uit bestaande en nieuwe in het begrotingsjaar aan te gane verbintenissen, in de loop van begrotingsjaar te voldoen.”

Eveneens dient hier opgemerkt dat enkel de betalingen en ontvangsten die betrekking hebben op het lopende begrotingsjaar worden opgenomen.

Voor de berekening van de betalingskredieten vertrekt men van de sommatie van de niet-gesplitste kredieten en de gesplitste ordonnanceringskredieten.

Ook hier moet een uitzuivering gebeuren van de aflossingen. Aflossingen zijn immers niet direct betalingsverplichtingen als gevolg van een vroeger genomen engagement van de regering. Voorts werd met de opgenomen lening reeds een beleidsuitgave gefinancierd, waardoor de kredieten reeds werden opgenomen, zij het dan in de functionele vorm. Voor de totale correctie in het kader van betalingskredieten, wordt verwezen naar **tabel 19**.

Naast de niet-gesplitste kredieten en de gesplitste ordonnanceringskredieten, vertegenwoordigen de variabele kredieten eveneens de vertaling van betalingsverplichtingen vanwege de overheid. Ook deze kredieten dienen dan mee opgenomen te worden in de berekening van de betalingskredieten. Voor betalingskredieten geldt evenwel, analoog met de beleidskredieten, dat enkel rekening mag gehouden worden met die uitgaven die aangerekend kunnen worden aan ontvangsten van datzelfde jaar. Ook bij de betalingskredieten wordt dus gerekend met de toegewezen ontvangsten van dat jaar voor de variabele kredieten.

De overheid heeft naast de hierboven beschreven betalingsverplichtingen, ook nog betalingsverplichtingen via haar VOI's en DAB's. Deze verplichtingen worden niet altijd gefinancierd middels de dotatie. Vooral MINA en in beperkte mate ook het VIF kunnen heel wat betalingsverplichtingen inschrijven aan dewelke zij kunnen voldoen via eigen ontvangsten. Ook voor het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds dient een uitzondering gemaakt. Het VLIF kan immers een aantal betalingen doen vanuit Europese financieringsbronnen.

Bij de berekening van de betalingskredieten moet bijgevolg rekening worden gehouden met de eigen ontvangsten van deze DAB's. De basis wordt gevormd door de totale ontvangsten van de DAB's. Hiervan moeten de overgedragen saldi afgetrokken worden omdat deze voortvloeien uit inkomsten van voorgaande jaren. Dan wordt de dotatie nog uit de ontvangsten gelicht omdat deze in de berekening van de betalingskredieten reeds meegerekend wordt als niet-gesplitst krediet. Bijkomend ten opzichte van de reeds gemaakte sommering blijven aldus nog de betalingen over van de DAB's die ze financieren uit de eigen ontvangsten van het betrokken begrotingsjaar. De berekening van de eigen ontvangsten van deze DAB's zijn opgenomen in **tabel 24**.

Tabel 24 : MINA, VIF en VLIF (in duizend euro)

Omschrijving	Teken	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut Verschil	% verschil
Totale ontvangsten MINA	+	1.177.613	969.392	928.045	953.852	25.807	2,78%
Saldi voorgaande jaren MINA	-	510.004	483.674	418.323	431.747	13.424	3,21%
Dotatie MINA	-	316.272	149.440	162.711	170.724	8.013	4,92%
Totale ontvangsten VIF	+	1.208.449	1.315.246	1.249.931	1.331.257	81.326	6,51%
Dotatie VIF	-	593.732	548.645	475.354	489.228	13.874	2,92%
Saldi voorgaande jaren VIF	-	557.265	707.260	707.260	759.687	52.427	7,41%
Totale ontvangsten VLIF	+	38.761	40.798	32.210	36.333	4.123	12,80%
Saldi voorgaande jaren VLIF	-	15.674	10.705	0	2.785	2.785	
Dotatie VLIF	-	19.551	28.766	32.000	32.000	0	0,00%
Totaal		412.324	396.946	414.538	435.271	4.123	5,00%

In tabel 25 vindt men een overzicht van de verschillende samenstellende onderdelen van de betalingskredieten voor het begrotingsjaar 2003.

Tabel 25 : Componenten van betalingskredieten (in duizend euro)

Omschrijving	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut verschil	% verschil
Niet-gesplitste kredieten	15.151.723	15.404.202	14.298.688	14.412.166	113.478	0,79%
Aflossingen	212.254	149.232	197.887	172.787	-25.100	-12,68%
Gesplitste ordonnanceringskredieten	1.165.796	1.353.724	2.841.953	2.878.574	36.621	1,29%
Variabele kredieten	67.301	69.874	104.718	146.342	41.624	39,75%
MINA, VIF en VLIF (eigen ontvangsten)	412.324	396.946	414.538	435.271	20.733	5,00%
Totaal	16.584.890	17.075.514	17.462.010	17.699.566	237.556	1,36%

2.3. Samenvattend overzicht

De globale resultaten van de hierboven beschreven berekening worden kort samengevat in dit hoofdstuk.

Daarnaast wordt onder dit samenvattend overzicht de opsplitsing van de beleids- en betalingskredieten per beleidsthema weergegeven.

Tabel 26 geeft de resultaten weer voor de gehele begroting.

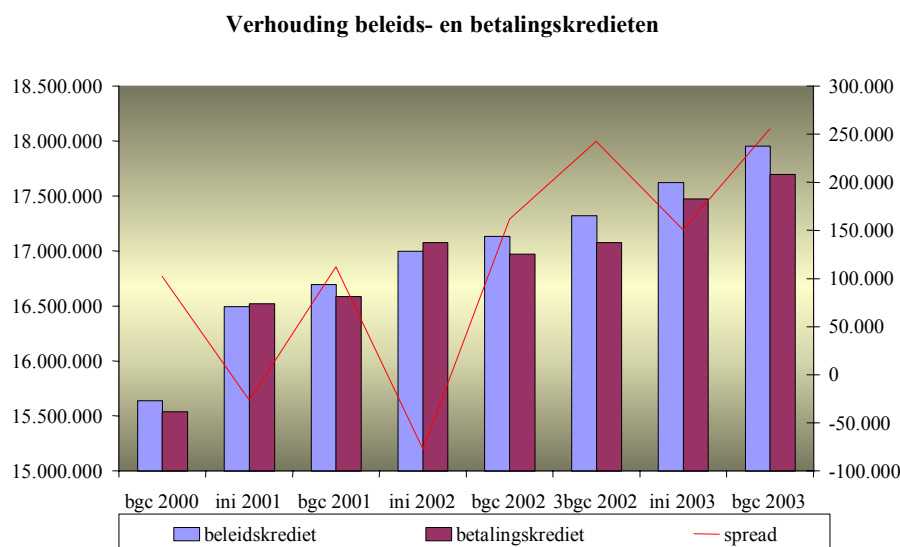
Tabel 26 : De begroting 2003 in beleids- en betalingskredieten (in miljoen euro)

	BGC 2000	BGC 2001	BGC 2002	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut verschil	% verschil
Beleidskredieten	15.639	16.697	17.130	17.318	17.622	17.953	330	1,87%
Betalingskredieten	15.537	16.585	16.969	17.076	17.462	17.700	238	1,36%

(conform definitie Vlaams parlement)

Naast de evolutie van de beleids- en betalingskredieten in absolute waarden, is het ook belangrijk om de verhouding tussen beiden op te volgen.

De betalingskredieten volgen immers uit de beleidskredieten van het lopende begrotingsjaar en uit de beleidskredieten van vorige begrotingsjaren. De beleidskredieten geven immers verbintenissen weer. De betalingskredieten geven enkel de betalingsruimte weer voor de betalingen die het gevolg zijn van de aangegane verbintenissen. Beleids- en betalingskredieten, met de spread tussen beiden worden weergegeven in **grafiek 7**.

Grafiek 7 : Verhouding beleids- en betalingskredieten

Tabel 27 geeft de beleidskredieten voor de periode 2000-2003 weer per thema.

Tabel 27 : De begroting in termen van beleidskredieten per thema (in duizend euro)

Thema	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut Verschil	% verschil
Statutaire werking	94.943	116.873	103.104	103.006	-98	-0,10%
Kanselarij	14.784	24.593	19.156	29.246	10.090	52,67%
Buitenlands beleid	33.349	36.675	32.983	32.833	-150	-0,45%
Brussel	30.808	35.616	36.939	36.935	-4	-0,01%
Statistiek	843	892	902	902	0	0,00%
Financiën	415.006	223.568	75.277	119.165	43.888	58,30%
Gebouwen en ambtenaren	622.647	687.972	707.504	717.098	9.594	1,36%
Onderwijs	6.824.320	7.244.700	7.559.143	7.556.177	-2.966	-0,04%
Welzijn en gezondheid	1.918.721	2.089.945	2.151.812	2.184.640	32.828	1,53%
Cultuur en Jeugd	315.752	365.585	381.162	384.032	2.870	0,75%
Toerisme	42.843	43.983	45.515	45.515	0	0,00%
Economie	436.977	340.105	353.982	354.541	559	-0,12%
Werkgelegenheid	657.391	649.060	653.298	645.307	-7.991	-1,22%
Lokale overheden	1.557.480	1.624.490	1.728.721	1.728.704	-17	0,00%
Land- en tuinbouw	78.089	101.163	93.457	91.975	-1.482	-1,59%
Milieu	904.784	862.744	872.844	930.354	57.510	6,59%
Ruimtelijke ordening	24.033	23.255	53.678	88.444	34.766	64,77%
Monumenten en huisvesting	406.677	396.823	391.361	416.969	25.608	6,54%
Wegen en water	1.083.927	1.116.443	1.074.033	1.131.189	57.156	5,32%
Gemeenschappelijk vervoer	411.384	514.379	539.151	545.805	6.654	1,23%

Thema	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut Verschil	% verschil
Wetenschappen	433.618	397.533	398.329	399.452	1.123	0,28%
Media	239.116	257.381	268.765	268.530	-235	-0,09%
Sport	42.895	53.210	48.551	52.195	3.644	7,51%
Energie	5.263	6.600	7.050	6.350	-700	-9,93%
Provisie	101.212	104.390	25.742	83.174	57.432	223,11%
Totaal	16.696.864	17.317.978	17.622.459	17.952.538	330.079	1,87%

Tabel 28 : somt de betalingskredieten per thema voor het recent verleden en 2003 op.

Tabel 28 : De begroting in termen van betalingskredieten per thema (in duizend euro)

Thema	BGC 2001	3BGC 2002	INI 2003	BGC 2003	Absoluut verschil	% verschil
Statutaire werking	94.943	116.873	103.104	103.006	-98	-0,10%
Kanselarij	14.784	23.601	18.164	28.254	10.090	55,55%
Buitenlands beleid	36.542	37.971	33.959	33.809	-150	-0,44%
Brussel	31.155	33.388	34.987	34.983	-4	-0,01%
Statistiek	744	955	680	880	200	29,41%
Financiën	645.252	407.685	234.156	264.019	29.863	12,75%
Gebouwen en ambtenaren	584.186	643.767	711.688	732.282	20.594	2,89%
Onderwijs	6.795.550	7.234.946	7.574.470	7.565.592	-8.878	-0,12%
Welzijn en gezondheid	1.936.368	2.119.961	2.137.285	2.148.236	10.951	0,51%
Cultuur en Jeugd	316.808	358.219	384.039	385.085	1.046	0,27%
Toerisme	37.891	42.368	45.410	44.632	-778	-1,71%
Economie	361.206	274.975	296.492	295.109	-1.383	-0,80%
Werkgelegenheid	644.045	638.446	655.116	647.800	-7.316	-1,12%
Lokale overheden	1.565.849	1.608.368	1.733.820	1.734.490	670	0,04%
Land- en tuinbouw	40.189	59.455	65.701	69.372	3.671	5,59%
Milieu	759.332	698.144	701.125	763.504	62.379	8,90%
Ruimtelijke ordening	28.607	23.416	53.102	88.409	35.307	66,49%
Monumenten en huisvesting	365.427	424.646	424.167	424.179	12	0,00%
Wegen en water	1.084.165	1.020.993	1.018.160	1.030.759	12.599	1,24%
Gemeenschappelijk vervoer	426.065	522.316	522.456	532.977	10.521	2,01%
Wetenschappen	432.111	363.601	363.257	360.576	-2.681	-0,74%
Media	234.225	257.381	269.665	269.430	-235	-0,09%
Sport	42.253	52.840	48.151	51.795	3.644	7,57%
Energie	5.982	6.809	7.114	7.214	100	1,41%
Provisie	101.212	104.390	25.742	83.174	57.432	223,11%
Totaal	16.584.890	17.075.514	17.462.010	17.699.566	237.556	1,36%

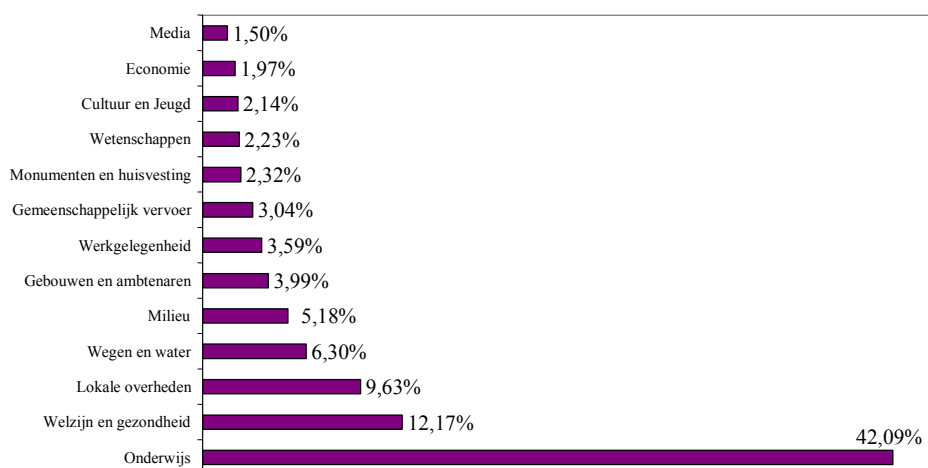
De beleidskredieten in absolute termen geven weer wat een regering voorziet om haar beleid in begrotingstermen om te zetten. Uit de evolutie van de beleidskredieten kunnen bijgevolg indicaties gehaald worden van de (budgettaire) beleidsaccenten die gelegd werden bij de verschillende thema's.

De relatieve wijziging van een beleidskrediet voor een bepaald thema moet in combinatie met het budgettaire gewicht van elk thema bekeken worden. Niet elk thema vertegenwoordigt in de begroting immers een even groot aandeel. Een relatief kleine stijging van het beleidskrediet voor een thema met een groot budgettair gewicht in de totale begroting kan immers al een grote hap uit het budget nemen.

Grafiek 8 geeft de opdeling van de beleidskredieten 2003 weer, met elk hun bijhorend aandeel in de totale begroting, in zoverre ze een aandeel vertegenwoordigen van meer dan 1%. Zoals uit de absolute cijfers van de beleidskredieten al afgeleid kon worden, wordt de meerderheid van de middelen aan onderwijs besteed. Dit is niet nieuw, dit was ook in het verleden steeds zo. Grafiek 9 geeft het aandeel van de overige thema's (aandeel kleiner dan 1%) weer ten opzichte van het geheel.

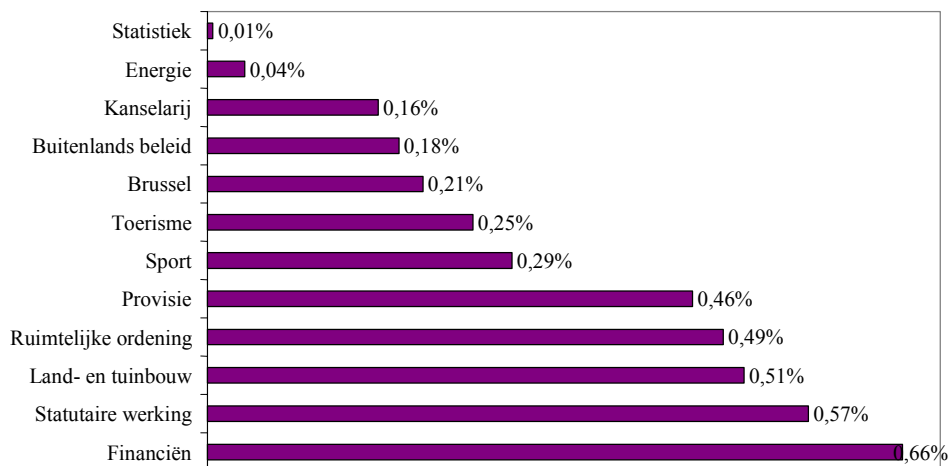
Grafiek 8 : aandeel grotere thema's

Relatief aandeel van grotere thema's in de totale beleidskredieten 2003

Grafiek 9 : aandeel kleinere thema's

Realtief aandeel van kleinere thema's in de totale beleidskredieten 2003

3. Bespreking van de belangrijkste wijzigingen

Aangezien de begroting 2003 deze legislatuur nagenoeg afsluit, werd naar aanleiding van de begrotingscontrole 2003 een technisch uitgangspunt gehanteerd. Dit houdt in dat het merendeel van de kredietverhogingen gepaard gaat met heroriënteringen vanuit andere uitgavenposten. Daarnaast werden naar aanleiding van deze begrotingsaanpassing binnen een beperkt aantal beleidsdomeinen, met het oog op de realisatie van de in het regeerakkoord vooropgestelde beleidsdoelstellingen, bijkomende kredieten voorzien.

Een aantal van deze maatregelen werden voornamelijk gefinancierd door heroriënteringen en door de heraanwending van beschikbare middelen ingevolge de afschaffing van het VERF en de verkoop van aandelen van het Vlaams Gewest in de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening. Globaal werd, in het kader van het behalen van de HRF-norm, een besparing doorgevoerd van 1% op de werkingskredieten, zowel in de begroting van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, als in de begrotingen van de VOI's en de DAB's.

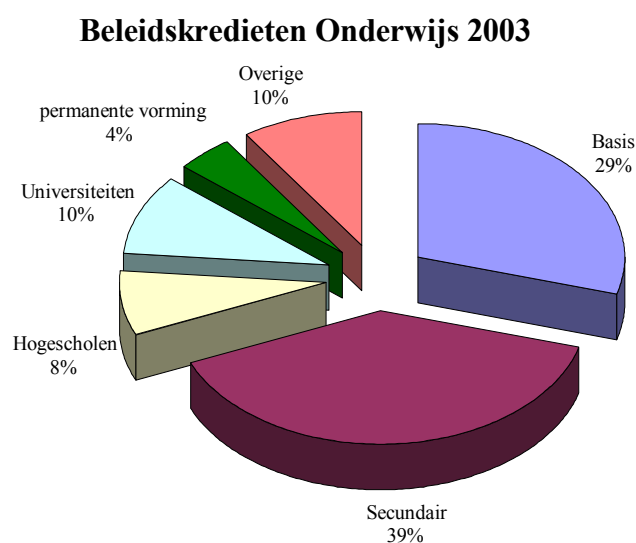
Hierna worden per beleidsthema de voornaamste wijzigingen toegelicht. Voor een meer uitvoerige commentaar wordt verwezen naar de toelichtingen per begrotingsprogramma die samen met deze begroting bij het Vlaams Parlement werden ingediend.

Onderwijs

Tabel 29 : Beleidskredieten 2003 Onderwijs (in duizend euro)

Basis	2.214.613
Secundair	2.979.271
Hogescholen	570.347
Universiteiten	735.439
Permanente vorming	335.329
Overige	721.178
Totaal	7.556.177

Grafiek 10 : Verdeling beleidskredieten 2003 Onderwijs (in %)

Vooreerst wordt een neerwaartse herziening van de kredieten ten belope van 1.966.000 euro, waarvan 1.892.000 euro in het hoger onderwijs, doorgevoerd, dit wegens de desindexatie tengevolge van de verlaging van de raming voor de gezondheidsindex van 1,5% naar 1,3%.

In de **loonsector** is er een globale daling van de kredieten van 11.876.000 euro. Dit betekent ten opzichte van initieel 2003 een aanpassing van ongeveer 0,3%.

Enkele verklarende elementen hierbij zijn :

De behoeften worden geraamd vanuit de gekende reële uitgaven 2002. Hierdoor wordt de gemiddelde eenheidsloonkost geactualiseerd. De gemiddelde eenheidsloonkost wordt beïnvloed door het effect van de lopende CAO-overeenkomsten (waaronder de lineaire loonsverhoging), de uitwerking van genomen beleidsmaatregelen in het kader van aangeboden compensaties, uitgevoerde heroriënteringen, instroom en uitstroom in de personeelsformatie,...

Het globaal prijseffect dat te wijten is aan de actualisatie van de eenheidsloonkost wordt geraamd op 33.300.000 euro.

Anderzijds wijzigen de budgettaire fulltime equivalenten door het effect van leerlingenevoluties of bijkomende tewerkstelling in het kader van CAO-overeenkomsten.

Het volume-effect van de bijkomende BFT gerekend aan de nieuwe gemiddelde eenheidsloonkost wordt geraamd op 23.600.000 euro.

Tegenover de initiële begroting 2003 wordt een bedrag van - 84.500.000 euro in mindering gebracht aangezien een gedeelte van het effect van de lopende CAO-overeenkomsten en de lineaire loonsverhoging van december 2001, reeds vervat was in de begroting 2002.

Tenslotte werd een stijging van de werkingsmiddelen met 1.806.012 euro doorgevoerd, te wijten aan een aantal stijgingen én een aantal dalingen, waarvan de belangrijkste stijging de overheveling van de middelen, voorzien voor de lineaire loonstijging van de contractuelen die betaald worden op de werkingsmiddelen, ten bedrage van 2.941.000 euro, betreft.

Binnen het **hoger onderwijs** dient enkel te worden vermeld dat de kredieten voorzien voor de omvorming van de hogeschoolopleidingen naar de bachelor-masterstructuur én voor de subsidies ter academisering van de 2 cycli-opleidingen bij de hogescholenenveloppe worden toegevoegd.

Inzake **permanente vorming** worden alle middelen van de interface samengebracht, conform de beslissing van de Vlaamse regering. Dit houdt een herschikking in van de middelen van de Edufora, van middelen vanuit werkgelegenheid en van bestaansmiddelen.

Inzake **ondersteuning** wordt het budget voor de gesco's verminderd met 6.828.000 euro. Het betreft voornamelijk de overheveling van de contractuelen Departement Onderwijs (CODO's) naar enerzijds de administratieve kernen basisonderwijs en de zorgcoördinatie basisonderwijs anderzijds.

De **provisionele kredieten** stijgen met 263.000 euro. Dit is te wijten aan enerzijds een stijging van de kredieten voor het structureel bijblad met 2.535.000 euro, en een daling van de provisie voor het contractueel personeel met 2.272.000 euro. Deze daling is hoofdzakelijk het gevolg van de hierboven reeds vermelde overheveling van de middelen voorzien voor de lineaire loonstijging van de contractuelen die betaald worden op de werkingsmiddelen. Anderzijds wordt hier een eerste stap gezet in het wegwerken van de loonverschillen van het MVD-personeel; dit is een engagement genomen in het kader van de CAO VI. Hiervoor moeten de kredieten met 1.460.000 euro stijgen. Deze stijging van de provisionele kredieten wordt gecompenseerd op enerzijds de daling van de werkingsmiddelen in het secundair onderwijs en anderzijds op de lagere behoeften voor anderstalige nieuwkomers in het basis- en het secundair onderwijs.

Voorts wordt een daling van de behoeften voor de **anderstalige nieuwkomers** vastgesteld en dit zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs en dit met respectievelijk 497.000 euro en 1.000.000 euro. Deze

middelen worden aangewend voor een verhoging van het budget voor de zorgcoördinatie in het basisonderwijs met 1.806.000 euro.

De werkingsdotatie aan het Gemeenschapsonderwijs werd substantieel verminderd naar aanleiding van de geplande afvloeiing van 200 personeelsleden bij de Centrale Raad.

Welzijn en Gezondheid

De stijging van de beleidskredieten is in hoofdzaak te wijten aan de inspanningen om de wachtlijsten in de gehandicaptensector weg te werken. Zo wordt de werkingsdotatie van het Vlaams Fonds verhoogd met 7,3 miljoen euro ten opzichte van de initiële begroting 2003.

Bovendien krijgt het Vlaams Fonds een éénmalige verhoging van de investeringsmachtiging ten belope van 20 miljoen euro voor de investering in nieuwbouwinfrastructuur.

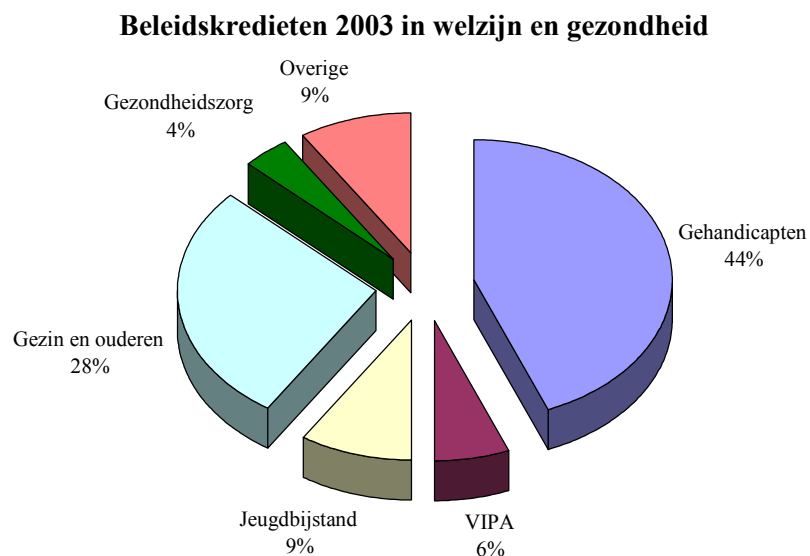
Daarnaast is er de financiering van het sociaal opvangnet voor de onthaalouders, dat vanaf 1/4/2003 in werking treedt. In 2003 wordt de dotatie aan Kind en Gezin met 6 miljoen euro opgetrokken. In 2004 wordt de volledige jaarkost hiervan geraamd op 10,6 miljoen euro.

Het fonds bijzondere jeugdbijstand heeft een verhoging van de dotatie van 2 miljoen euro verkregen voor de uitbreiding van het aantal plaatsen bij de pleeggezinnen met 250 eenheden.

Binnen de begroting van het Vlaams Fonds voor Integratie van Personen met een Handicap werd het budget voor individuele materiële bijstand met 1,2 miljoen euro verhoogd. Bovendien werd de investeringsdotatie van het Vlaams Fonds met 2 miljoen euro opgetrokken voor het inlopen van de over de jaren heen opgelopen betalingsachterstand.

Tabel 30 : Beleidskredieten 2003 Welzijn en Gezondheid (in duizend euro)

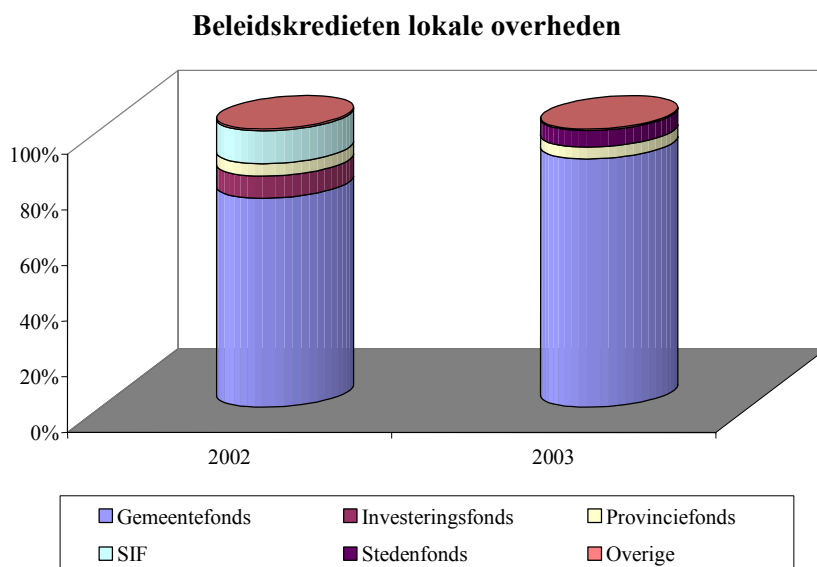
Gehandicapten	959.970
VIPA	134.380
Jeugdbijstand	196.938
Gezin en ouderen	605.916
Gezondheidszorg	88.744
Overige	198.692
Totaal	2.184.640

Grafiek 11 : Verdeling beleidskredieten 2003 Welzijn en Gezondheid (in %)**Lokale overheden**

In dit beleidsthema werden geen significante wijzigingen doorgevoerd.

Tabel 31 : Beleidskredieten 2003 lokale overheden (in duizend euro)

Gemeentefonds	1.542.979
Investeringsfonds	-
Provinciefonds	74.072
SIF	-
Stedenfonds	102.798
Overige	8.855
Totaal	1.728.704

Grafiek 12 : Verdeling beleidskredieten 2002-2003 lokale overheden (in %)***Wegen en water (inclusief gemeenschappelijk vervoer)***

Een krediet van 17.700.000 euro wordt geherorienteerd vanuit de kredieten voor investeringsuitgaven voor structureel onderhoud van de wegen (binnen het VIF) voor de tenlasteneming door het Vlaamse Gewest van het stedelijk/gemeentelijk aandeel in de projecten van het Masterplan Antwerpen.

Inzake de beleidskredieten voor Gemeenschappelijk Vervoer is er enerzijds een verhoging van de dotatie van De Lijn met 10.026.300 euro, hoofdzakelijk bestaande uit de herberekening van de impact van de inflatie op de werkingsuitgaven ten bedrage van 4.655.300 euro, en een vergoeding voor de meerprijs voor 2003 ten gevolge van de heraanbesteding van de contracten met exploitanten ten bedrage van 4.000.000 euro.

Om het hoofd te kunnen bieden aan de gedaalde omzet van de luchthavens wordt een verschuiving van investeringskredieten (aangevuld met investeringskredieten van De Lijn) naar de werkingsdotaties doorgevoerd.

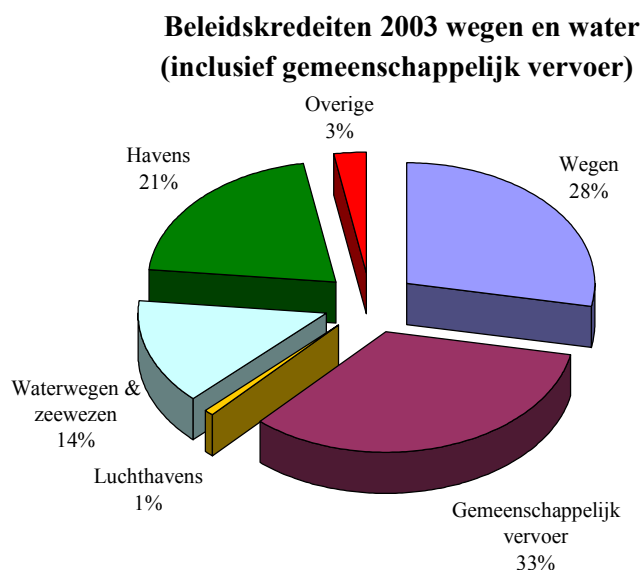
De stijging van de beleidskredieten voor de havens vindt zijn oorzaak in de verhoging van de kredieten voor investeringen en bijzonder onderhoud van zeehavens en maritieme toegangswegen binnen het VIF voor de realisatie van het Deurganckdok.

Aan de ontvangstenzijde van het Vlaams Infrastructuurfonds worden wegens de ontbinding van het Wegenfonds 2,5 miljoen euro extra ingeschreven. Ingevolge de beslissing van de regering m.b.t. de tenlasteneming van de claim Zeebouw-Zeezand door het Vlaams Fonds voor de Lastendelging werden de ontvangsten bijkomend met 12,5 miljoen euro verhoogd.

Tabel 32 : Beleidskredieten 2003 wegen en water (inclusief gemeenschappelijk vervoer) (in duizend euro)

Wegen	470.035
Gemeenschappelijk vervoer	565.199
Luchthavens	10.793
Waterwegen & zeewegen	238.113
Havens	346.749
Overige	46.105
Totaal	1.676.994

Grafiek 13 : Verdeling beleidskredieten 2003 Wegen en Water (inclusief Gemeenschappelijk Vervoer) (in %)

Milieu

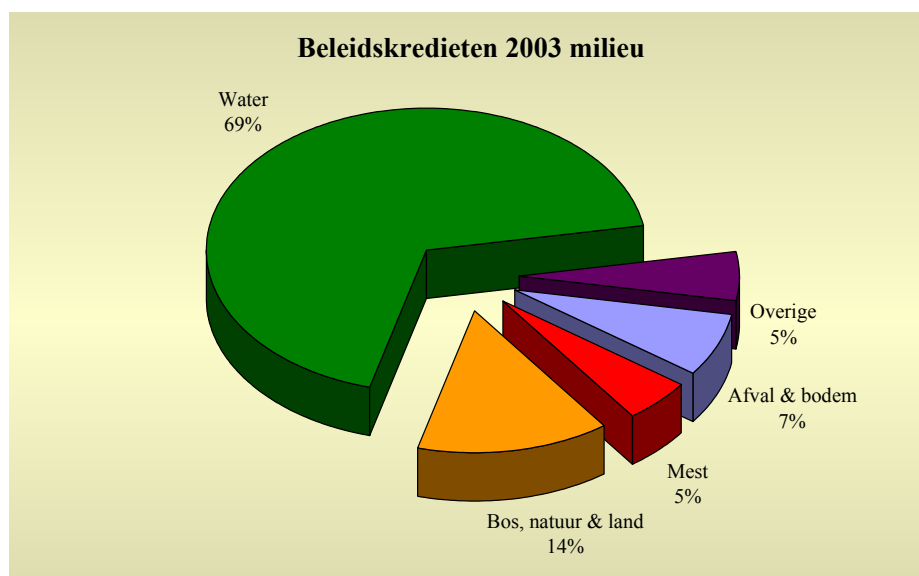
Binnen de sector milieu wordt het leeuwendeel van de beleidskredieten in het MINA-fonds voorzien. Langs ontvangstenzijde werden de heffingen in het kader van het afvalstoffendecreet 12.000.000 euro lager geraamd dan initieel begroot. Voor de ontvangsten in toepassing van het decreet inzake het grondwaterbeheer, werd daarentegen een meerontvangst van 14.138.000 euro voorzien.

Langs uitgavenzijde bleek naar aanleiding van het recentste budgetoverleg dat de dotatie aan Aquafin diende te worden verhoogd met 14 miljoen euro.

Buiten het Mina-fonds springt voornamelijk de met de opbrengst van de geplande verkoop van de aandelen van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening gefinancierde 50 miljoen euro in het oog die bestemd is voor de subsidiëring van de aanleg van gemeentelijke rioleringen.

Tabel 33 : Beleidskredieten 2003 Milieu (in duizend euro)

Afval & bodem	67.532
Mest	45.373
Bos, natuur & land	133.463
Water	633.140
Overige	50.846
Totaal	930.354

Grafiek 14 : Verdeling beleidskredieten 2003 Milieu (in %)

Cultuur

In de cultuurbegroting worden enkel een aantal technische aanpassingen, vnl. hergroeperingen van kredieten, doorgevoerd.

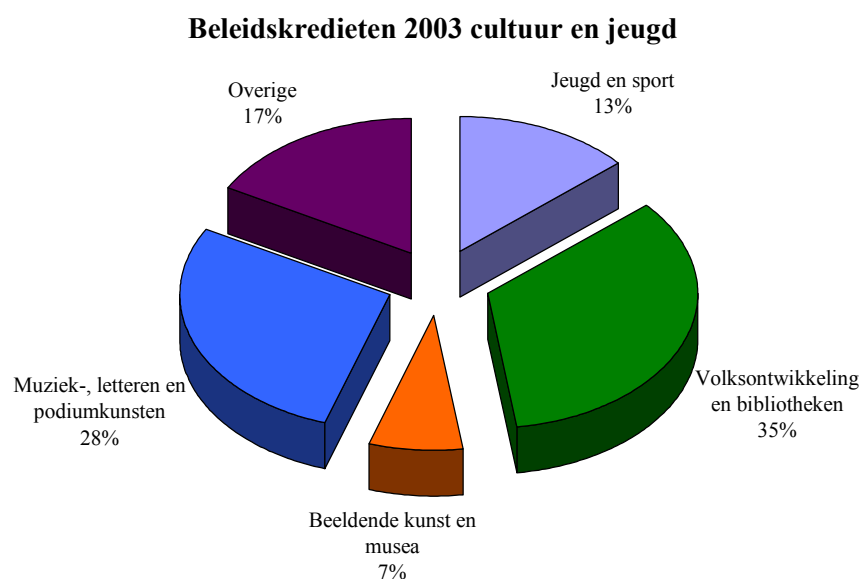
Aan het VCOB worden voor de verdere uitbouw van een centraal bestand dat essentieel is voor een goed streekgericht bibliotheekbeleid, via heroriëntering de noodzakelijke kredieten ter beschikking gesteld.

De verschillende budgetten die in uitvoering van het VIA-akkoord aan de tewerkstelling binnen de socio-culturele sector worden besteed, worden gegroepeerd.

Het krediet voor subsidiëring van de DAC-regularisatie in het kader van het Vlaams intersectoraal akkoord social profit wordt verhoogd met 2.340.000 euro.

Tabel 34 : Beleidskredieten 2003 cultuur (in duizend euro)

Jeugd en sport	51.798
Volksontwikkeling en bibliotheken	131.763
Beeldende kunst en musea	28.007
Muziek-, letteren en podiumkunsten	107.611
Overige	64.853
Totaal	384.032

Grafiek 15 : Verdeling beleidskredieten 2003 Cultuur en Jeugd (in %)***Tewerkstelling***

De daling van de beleids- en betalingskredieten voor het domein werkgelegenheid is vooral te wijten aan de afroming van het saldo op de tewerkstellingsprogramma's met 10 miljoen euro.

Dit verbergt enigszins een aantal belangrijke maatregelen die werden genomen binnen de begroting van tewerkstelling om het hoofd te bieden aan de huidige economische malaise.

Zo werd de vastleggingsmachtiging van het Herplaatsingsfonds opgetrokken met 2,07 miljoen euro en werd de dotatie van het Herplaatsingsfonds met 1,445 miljoen euro opgetrokken.

De bijzondere dotatie aan de VDAB in het kader van de Europese Werkgelegenheidsrichtsnoeren werd met 2 miljoen euro opgetrokken voor de oprichting van 50 lokale werkwinkels.

Financiën (inclusief provisies)

De op het eerste gezicht spectaculaire stijging van de kredieten voor dit beleidsthema is voornamelijk te wijten aan het inschrijven van provisionele kredieten, die gewoontegetrouw op de begrotingsprogramma's Financiën worden ingeschreven. In de loop van het jaar zullen deze kredieten worden overgeheveld naar de begrotingsprogramma's waartoe ze bestemd zijn.

Het gaat hier o.a. over de inschrijving van de opbrengst van de Lotto-winst en de provisie van 25 miljoen euro voor het werknemersgedeelte van het werkgelegenheidsakkoord.

Het aandeel van het Gewest in de aflossingslasten van de uitgaven van het Amortisatiefonds van de leningen voor de sociale huisvesting (ALESH) wordt met 25 miljoen euro verminderd.

Vanuit de liquidatie van het VERF wordt de kredietverlening aan Aquafin en de kapitalisatie van de NV BAM gefinancierd.

Overige beleidsthema's

De voornaamste verschuivingen binnen het beleidsthema **Wetenschapsbeleid** situeren zich binnen het IWT. Op basis van een herinschatting van de betalingsverplichtingen werden de verschillende dotaties aan het IWT bijgesteld.

De dotatie aan het IWT voor het onderzoek aan de hogescholen werd met 3.000.000 euro verhoogd met het oog op de geplande omvorming van het HOBU-fonds tot een 'technologiefonds' gericht op kennisvertaling en diffusie naar bedrijven toe.

Binnen het beleidsdomein **Communicatie en Ontvangst** wordt bijkomend 10 miljoen euro uitgetrokken in het kader van E-government. Voor de opstart van het Holocaust-museum wordt eveneens 300.000 euro voorzien.

In het kader van de invoering van het project '**Anders Werken**' in het Boudewijngebouw is er nood aan een bufferruimte om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Het Phoenixgebouw in Brussel, waar momenteel reeds een aantal diensten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap gehuisvest zijn, zal als bufferruimte fungeren. Hiervoor wordt een bijkomende uitgave begroot van 2 miljoen euro.

Binnen de sector **Economie** wordt de dotatie aan het Fonds voor flankerend economisch beleid verminderd met 9.533.000 euro, waarvan het grootste deel een éénmalige compensatie betreft voor de negatieve saldi van het VIZO.

Binnen de sector **Sport** wordt voor de oprichting van de afdeling Topsport binnen het BLOSO een krediet voorzien, weliswaar volledig gecompenseerd.

Daarnaast wordt een krediet van 1.400.000 euro vrijgemaakt voor het decreet sportfederaties.

Tevens wordt voor het Wielercentrum Eddy Merckx een leningsmachtiging ingeschreven (lening aan te gaan door het BLOSO) ten bedrage van 3.200.000 euro.

De daling van de beleidskredieten **landbouw** vindt zijn oorzaak in de verlaging van de vastleggingsmachtiging van het Financieringsinstrument voor Investerings Vlaamse Visserij- Aquicultuursector (FIVA) en van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF).

De belangrijke stijging binnen de sector **Ruimtelijke Ordening** is te wijten aan de toegenomen toegewezen ontvangsten in het Vernieuwingsfonds (+ 36 miljoen euro). Aangezien in de definitie van de beleids- en betalingskredieten rekening wordt gehouden met de ontvangsten van het jaar zelf wordt voor 2003 ingevolge het effect van de inhaaloperatie m.b.t. de afhandeling van bezwaren in het kader van de leegstandsheffing rekening gehouden met de vermelde meerontvangst.

Binnen de sector **Huisvesting** worden de kredieten voor premies m.b.t. de nieuwbouw, de renovatie, de verbetering en de aanpassing van een woning, opgetrokken met 15.677.500 euro.

Omwille van de significant lagere rentes op de obligatiemarkten wordt de in kapitaal omzetbare investeringssubsidie voor de huursector en de eigendomssector verlaagd met 22,2 miljoen euro.

Om de subsidieregeling voor het grond- en pandenbeleid bijkomend te ondersteunen werd 8,9 miljoen euro geheroriënteerd.

De kredieten voor verhuursubsidies aan lokale huisvestingsmaatschappijen werden in GVK verhoogd met 4.850.000 euro, en het GOK met 2.447.000 euro, om de groeiende financiële problemen van sociale huisvestingsmaatschappijen tegen te gaan.

Om een versnelling van de realisatie van bijkomende sociale woningen te financieren werden de kredieten met 4 miljoen euro opgetrokken.

In het kader van de realisatie van sociale woningen via een PPS werd een krediet ingeschreven van 25 miljoen euro als vastleggingsmachtiging voor het bij opmaak 2003 opgerichte Garantiefonds voor Sociale Huisvesting.

HOOFDSTUK V

DE BEGROTING IN HET KADER VAN DE NORMERING

In het kader van haar normering heeft de Vlaamse begroting reeds enkele jaren de optie genomen zich af te stemmen op scenario B van de Hoge Raad voor Financiën. Hiermee volgt Vlaanderen het strengste scenario. Voor 2003 maakt dit dat Vlaanderen een positief gecorrigeerd begrotingssaldo dient te realiseren van 324.741 duizend euro. Met dit overschot werkt de Vlaamse regering actief mee aan de realisatie van de doelstellingen die België moet behalen ingevolge het Stabiliteits- en Groeipact.

Onderstaande tabel geeft de HRF-toets weer op drie tijdstippen: de derde budgetcontrole 2002, de begrotingsopmaak 2003 en de begrotingscontrole 2003. Hieruit blijkt dat bij de begrotingscontrole 2003 ten opzichte van de norm een overschot van 13.545 duizend euro geraamd wordt.

Een belangrijk facet bij deze toetsing is dat men rekening moet houden met de intering op de reserves van de te consolideren VOI's en DAB's. Voor 2003 stelt de Vlaamse regering dat de VOI's en DAB's voor 74.368 duizend euro interen op hun reserves. De overige uitgaven van te consolideren VOI's en DAB's kunnen gefinancierd worden vanuit de eigen inkomsten en de dotaties. In het verleden is trouwens gebleken dat de resultaten van begrotingsuitvoering in belangrijke mate verschillen van de bij de opmaak van de begroting geraamde saldi.

Tabel 35 : Klassieke HRF-toets (in duizend euro)

	Teken	3de BGC 2002	BGO 2003	BGC 2003	BGC 2003 - BGO 2003
Ontvangsten	+	16.718.432	17.229.678	17.404.379	174.701
Uitgaven	-	16.740.747	17.221.661	17.374.866	153.205
Begrotingssaldo	=	-22.315	8.017	29.513	21.496
Aflossingen schuld	+	149.232	142.420	142.320	-100
Reservering Pensioenfonds	+	5.355	5.355	5.355	0
Uitgaven op saldi VOI's & DAB's	-	0	74.368	74.368	0
Reservering Zorgfonds	+	89.242	41.078	40.668	-410
ALESH	+	59.209	68.049	96.049	28.000
Verkoop participatie VMW	-	0	0	75.000	75.000
HRF-saldo	=	280.723	190.551	164.537	-26.014
Onderbenutting (1%)	+	0	172.217	173.749	1.532
HRF-saldo	=	280.723	362.768	338.286	-24.482
HRF-norm	-	198.315	324.741	324.741	0
Verschil	=	82.408	38.027	13.545	-24.482

HOOFDSTUK VI

DE KASSALDI, DE SCHULDEVOLUTIE EN HET SCHULDBEHEER

1. Kassaldi

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de evolutie van het netto en bruto te financieren saldo. Het netto te financieren saldo samen met de aflossingen van de schuld geeft het bruto te financieren saldo.

Tabel 36 : Evolutie van het netto te financieren saldo (in duizend euro)

	1999	2000	2001	2002
1. Kasontvangsten (inclusief D.A.B.)				
- Toegewezen middelen	13.454.421	13.542.275	14.929.016	13.139.159
- Gewestbelastingen	1.057.142	1.140.112	1.193.193	2.645.176
- Kijk- en luistergeld	443.779	450.770	463.390	-
- Tewerkstellingsprogramma's	168.121	194.820	221.518	233.646
- Onderwijs buitenlandse studenten	9.122	27.690	28.267	28.709
- Andere ontvangsten (inclusief D.A.B.)	686.169	741.524	1.003.996	871.576
Totaal kasontvangsten (1)	15.818.755	16.097.189	17.839.380	16.918.266
1. Kasuitgaven (incl. D.A.B.)	14.974.802	15.211.713	16.694.633	16.932.496
2. Saldo (1)-(2)	843.953	885.476	1.144.747	-14.230
3. Derdengelden o.m. opcentiemen op onroerende voorheffing				
- Ontvangsten	917.504	1.496.682	1.520.509	1.905.982
- Uitgaven	713.462	1.517.059	1.962.944	1.665.472
- Saldo (4)	204.041	-20.377	-442.435	240.510
4. Netto te financieren saldo (3)+(4)	1.047.994	865.099	702.312	226.280
5. Aflossingen van schuld buiten N.F.S.	-441.003	-432.153	-452.877	-447.168
6. Bruto te financieren saldo (5)+(6)	606.992	432.947	249.435	-220.888

Het netto te financieren saldo of kassaldo is ruimer dan het begrotingsoverschot. De onderstaande tabel maakt een vergelijking tussen deze twee bedragen en geeft eveneens een verklaring van het verschil.

Tabel 37 : Begrotingsoverschot 2002 / N.F.S. 2002 (in duizend euro)

Begrotingsoverschot 2002	271.221
Kasoverschot (N.F.S.) 2002	226.280
Verschil	-44.941
Verklaring van het verschil	
(a) Tijdsverschil	
Nog niet aangerekende kasontvangsten	63.103
Nog niet uitgegeven begrotingsuitgaven (lei)	71.524
(b) Inhoudelijk verschil	
Opcentiemen bestemd voor gemeenten en provincies	38.850
Afbouw van reserves bij D.A.B.'s	-20.118
Transfer naar Vlaamse openbare instellingen	-198.300
Verschil	-44.941

2. Kerncijfers schuld

Onderstaande tabel en grafiek geven een beeld van de schuldpositie van de Vlaamse Gemeenschap sinds eind 1990. Hierbij valt vooral de fenomenale afbouw op die zich de laatste jaren heeft voorgedaan. In vergelijking met eind 1995 is de schuld immers meer dan gehalveerd.

Het spreekt voor zich dat deze schuldafbouw, hoofdzakelijk in combinatie met een dalende rente ook een positieve invloed heeft gehad op de evolutie van de rentelasten van de Vlaamse Gemeenschap.

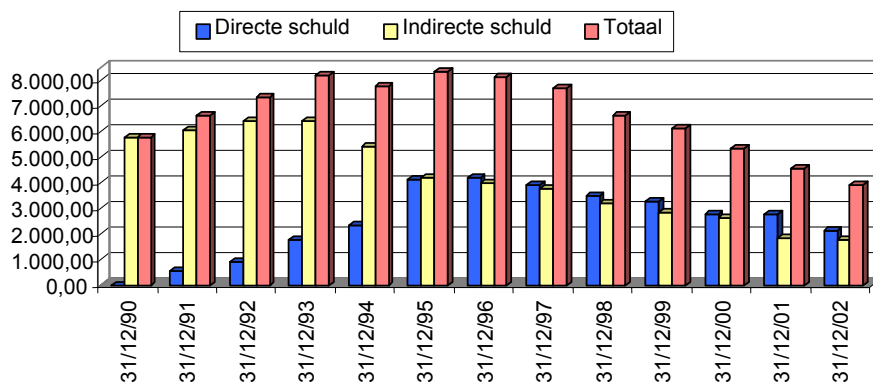
Tabel 38 : Evolutie van de uitstaande directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1990 – 2002 (in duizend euro)

Datum	Directe schuld (exclusief kastoestand)	Indirecte schuld (exclusief Aquafin)	Totale schuld
31/12/90	0	5.731.174	5.731.174
31/12/91	570.155	6.010.600	6.580.755
31/12/92	941.995	6.370.789	7.312.784
31/12/93	1.772.439	6.378.548	8.150.987
31/12/94	2.317.804	5.411.987	7.729.791
31/12/95	4.078.220	4.201.547	8.279.767
31/12/96	4.148.349	3.951.101	8.099.450
31/12/97	3.904.992	3.727.129	7.632.121
31/12/98	3.447.207	3.156.453	6.603.660
31/12/99	3.257.718	2.828.416	6.086.134
31/12/00	2.732.570	2.589.720	5.322.290
31/12/01	2.736.593	1.814.167	4.550.761
31/12/02	2.143.938	1.739.953	3.883.891

Volgende randbemerkingen zijn noodzakelijk voor de juiste interpretatie van deze cijfergegevens.

1. In de loop van 1995 werden binnen de sector Huisvesting een aantal leningen overgeheveld van de indirecte naar de directe schuld. Het betrof de leningen aangegaan voor de uitbetaling van bouw-, koop- en saneringspremies alsook de herfinancieringsleningen hiervan. De uitstaande schuld voor deze leningen bedroeg eind 1994 samen 587.235 duizend euro. In dit zelfde jaar werden ook de Ex-Ardifinleningen in de directe schuld geïntegreerd net als een eerste gedeelte t.b.v. 237.928 duizend euro van het F.N.S.V.-krediet dat door de Vlaamse Gemeenschap overgenomen werd.
2. Vanaf 1998 werd de schuld uit de Universitaire sector (Academische sector) overgebracht van de indirecte naar de directe schuld. Deze schuld was per eind 1997 230.541 duizend euro. Tevens werd een tweede gedeelte van het F.N.S.V.-krediet t.b.v. 45.488 duizend euro bij de directe schuld gevoegd.
3. Eind 1999 werd nogmaals het aandeel van het F.N.S.V.-krediet in de directe schuld verhoogd met dit keer 416.461 duizend euro.
4. In 2000 werden na opmerkingen van het Rekenhof en de interne auditor de schulden van de toenmalige B.R.T.N. en van het V.I.Z.O. niet langer opgenomen bij de indirecte schuld maar bij de gewaarborgde schuld. De openstaande schulden voor deze instellingen bedroegen eind 2000 respectievelijk 2.058 duizend euro en 18.109 duizend euro.
5. In 2001 werd door de Vlaamse regering beslist om het overheidsaandeel van de Vlaamse Gemeenschap in de leningslasten van de lagere overheden over te hevelen van de indirecte naar de directe schuld. Door deze beslissing werd de indirecte schuld verminderd met 549.907 duizend euro en de directe schuld vermeerderd met dit zelfde bedrag.

Grafiek 16 : Evolutie van de uitstaande directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1990 – 2002 (in duizend euro)

3. Aspecten van de directe schuld

3.1. Evolutie van de kostprijs van de financieringen tegen vaste rente

De volgende tabel geeft een overzicht van de absolute kostprijs van alle opnames tegen vaste rente binnen de directe schuld sinds 1996. De overgenomen indirecte schuld die niet werd geherfinancierd en/of heronderhandeld wordt hier buiten beschouwing gelaten.

Tabel 39 : Evolutie van de absolute en relatieve kostprijs van de (her)financieringen tegen vaste rente sinds 1996

Jaar van opname	Looptijd in jaren (1)	Bedrag in duizend euro	All-in kostprijs in % (1)
1996	5,8	500.125	5,68%
1997	6,6	247.894	5,03%
1998	4,5	214.998	4,74%
1999	-	-	-
2000	-	-	-
2001	-	-	-
2002	-	-	-

(1) De looptijd en de kostprijs zijn gewogen naar volume

Vanaf 1999 werd geen nieuwe geconsolideerde schuld opgenomen.

3.2. Evolutie van de kostprijs van de financieringen tegen vlottende rente

Tabel 40 : Evolutie van de relatieve kostprijs van de financieringen tegen vlottende rente sinds 1996

Jaar van opname		Marge in b.p. t.o.v. Bibor (1)
1996	Opnames	-6 b.p.
1997	Opnames	-7 b.p.
1998	Opnames	-6,7 b.p.
1999	Opnames	-7 b.p.
2000	Geen opnames	-
2001	Geen opnames	-
2002	Geen opnames	-

(1) Gewogen naar volume.

Vanaf 2000 gebeurden geen opnames tegen vlottende rente.

3.3. Verhouding vast / vlottend binnen de uitstaande schuld

Op het einde van 2002 stond de ratio binnen de directe schuld op 95,37% / 4,63% t.o.v. 97,28% / 2,72% een jaar voordien.

3.4. De gewogen gemiddelde resterende looptijd, de duration en de modified duration van de directe schuld

De gewogen gemiddelde resterende looptijd van alle uitstaande leningen bedroeg 2,82 jaar op 31 december 2002 t.o.v. 3,09 jaar eind 2001 en 2,78 jaar eind 2000. Dit betekent dat gemiddeld genomen alle leningen van de directe schuld binnen 2,82 jaar zullen vervallen. De afname t.o.v. vorig jaar volgt logischerwijs uit het feit dat in 2002 geen nieuwe leningen werden opgenomen. De toename in 2001 was het gevolg van de schuldherschikking tussen de indirecte en directe schuld.

De *duration* (voetnoot 1) van de totale directe schuld op 31 december 2002 kwam uit op 2,26 jaren en de *modified duration* op 2,18 %.

Tabel 41 : Duration, modified duration en gewogen gemiddelde kostprijs

31/12/2001				
Type	Uitstaande schuld in duizend euro	Duration in jaren	Modified duration in %	Gewogen gemiddelde Kostprijs
Vaste rente	2.662.225	2,25	2,15	6,419%
Vlottende rente	74.368	0,60	0,58	3,073%
Totaal	2.736.593	2,21	2,11	6,328%
31/12/2002				
Type	Uitstaande schuld in duizend euro	Duration in jaren	Modified duration in %	Gewogen gemiddelde Kostprijs
Vaste rente	2.044.780	2,34	2,26	6,110%
Vlottende rente	99.157	0,50	0,49	2,949%
Totaal	2.143.937	2,26	2,18	5,963%

3.5. Kostprijs van de uitstaande directe schuld per 31.12.2002

De gewogen gemiddelde rentevoet van de totale uitstaande schuldportefeuille bedroeg op 31.12.2002 5,963%. In vergelijking met vorig jaar betekent dit een daling met bijna 37 basispunten. Vooral de renteherziening bij de ex-F.N.S.V. lening van 5,35% naar 3,5175% heeft hier een belangrijk aandeel in gehad.

4. Evolutie van de indirecte schuld

In 2002 werd de indirecte schuld teruggebracht van 1.814.167 duizend euro naar 1.739.953 duizend euro. Het leeuwendeel van deze daling (69.524 duizend euro) deed zich voor binnen het Vlaams aandeel in het A.L.E.S.H.

Tabel 42 : Evolutie van de uitstaande indirecte schuld (excl. schuld Aquafin) (in duizend euro)

	31.12.2002	31.12.2001	31.12.2000	31.12.1999	31.12.1998	31.12.1997
Alesh	1.704.344	1.773.868	1.833.988	1.951.141	2.191.332	2.279.620
Openbare Werken	0	0	472.156	519.483	555.354	658.958
Hospitalen	0	0	137.237	150.487	161.013	217.529
Sociale Huisvesting	0	0	98.538	128.731	158.343	218.152

¹“Duration” is een meetinstrument voor de effectieve looptijd van een obligatie of een schuldportefeuille en is gedefinieerd als het gewogen gemiddelde van de looptijden van iedere geldstroom met als wegingscoëfficiënten de contante waarde van iedere geldstroom t.o.v. de contante waarde van de som van alle geldstromen. Zoals de “duration” voor één obligatie kan berekend worden, kan dit ook gedaan worden voor een portefeuille van obligaties of leningen. Het laat toe om verschillende obligaties of schuldportefeuilles op gelijke noemer te zetten om ze zo met elkaar te kunnen vergelijken. De “duration” van de portefeuille verandert bij elke wijziging van de samenstelling van de portefeuille (b.v. bij elke nieuwe opname), vermindert geleidelijk met de tijd en is omgekeerd evenredig met de gewogen gemiddelde coupon van de portefeuille en met het marktrendement.

Het concept “duration” is ook relevant om de prijsgevoeligheid van een obligatie of een schuldportefeuille t.o.v. een marginale rentefluctuatie te meten. In dit geval doet men beroep op het begrip “modified duration” die gelijk is aan de “duration” van een obligatie gedeeld door een factor gelijk aan $1+i$, waarbij i het huidige actuariële rendement is. Alhoewel deze maatstaf heel nuttig is om prijswijzigingen te simuleren tengevolge van kleine fluctuaties van de rentevoeten, is deze niet aangepast om prijsvariaties te simuleren bij grote renteschommelingen.

Scholen en Universiteiten	0	0	0	0	0	230.180
Diversen	35.609	40.299	47.801	78.571	90.405	122.703
Totaal	1.739.953	1.814.167	2.589.720	2.828.413	3.156.447	3.727.142

5. Bevordering van de naambekendheid van de Vlaamse Gemeenschap

De ratings van de Vlaamse Gemeenschap zijn ongewijzigd gebleven.

Tabel 43 : De ratings van de Vlaamse Gemeenschap binnen de respectieve schalen

Moody's (1999)		S&P (2002)	
Financial security for the investors	Rating	Rating	Capacity of the issuer to meet its financial commitments
Exceptional	Aaa	AAA	Extremely strong
Excellent	Aa1 Aa2 Aa3	AA+ AA AA-	Very strong
Good	A1 A2 A3	A- A A-	Strong
Adequate	Baa1 Baa2 Baa3	BBB+ BBB BBB-	Adequate

BIJLAGE

BIJLAGE**BETREFFENDE AKKOORDEN INZAKE BEGROTINGSNORMEN****1. Inleiding**

Krachtens de resolutie van het Vlaams Parlement betreffende de bekendmaking van akkoorden inzake begrotingsnormen (Stuk 1327 (2002-2003) – Nr.1 van 3 oktober 2002) wordt aan de Vlaamse regering gevraagd:

- dat de nieuwe budgettaire overeenkomsten en akkoorden in de ruime zin van het woord tussen de federale overheid, gewesten en gemeenschappen of tussen gewesten en gemeenschappen onverwijld aan het Vlaams Parlement worden meegedeeld;
- dat alle nog van toepassing zijnde akkoorden en overeenkomsten als bijlage bij de algemene toelichting bij de begroting en de begrotingscontrole worden gevoegd.

Bijgevoegde publicatie (zie paragraaf 2.) draagt bijgevolg bij tot enerzijds de budgettaire controle door het Vlaams Parlement en anderzijds de openbaarheid van bestuur.

Op de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 21 maart 2002 werd bovendien overeengekomen dat de Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, voortaan de overheidsrekeningen volgens het ESR95 als referentie zou hanteren. De doelstellingen van het Stabiliteitsprogramma van België worden bijgevolg uitgedrukt en getoetst op basis van de ESR-benadering.

2. *Overeenkomst van 15 december 2000 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2001-2005*

Gelet op de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, inzonderheid op artikel 49 en op de mechanismen bedoeld in de artikelen 13, §2, 33, §2, en 47, §2 ;

Gelet op de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, inzonderheid op artikel 60 en op het mechanisme bedoeld in artikel 58ter, §3, tweede lid ;

Gelet op de beslissing van het Overlegcomité Federale Regering – Gemeenschaps- en Gewestregeringen van 15 december 2000 ;

Gelet op het Stabiliteitsprogramma van België 2001-2005, opgesteld in uitvoering van het Pact voor Stabiliteit en Groei ;

Gelet op het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002 ;

Gelet op het Jaarverslag 2000 van de Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid van de Hoge Raad van Financiën (H.R.F.);

Overwegende dat het respect van de normen van de HRF de bijdrage waarborgt van de Gemeenschappen en de Gewesten om de verbintenissen na te komen die België op zich heeft genomen in het kader van het Pact voor Stabiliteit en Groei en van de Resolutie van de Europese Raad in verband met het Pact voor Stabiliteit en Groei van 17 juni 1997 ;

Overwegende dat in uitvoering van de Europese verordening nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 de overheidsrekeningen dienen opgesteld te worden volgens het Europees Systeem van nationale en regionale Rekeningen (ESR95) ;

Overwegende dat de versnelde vermindering van de overheidsschuld prioritair is omwille van de kwetsbaarheid van de openbare financiën voor eventuele renteschokken en omwille van de onvermijdelijke budgettaire gevolgen van de vergrijzing ;

Overwegende dat op basis van de meest recente vooruitzichten voor het jaar 2000 inzake inflatie en reële groei van het bruto nationaal inkomen wordt verwacht dat de doorstorting in zake gedeelde en samengevoegde belastingen aan de Gemeenschappen en de Gewesten in 2001 nog hoger zullen uitvallen dan geraamd door de Hoge Raad van Financiën in haar Jaarverslag 2000 ;

De Federale Staat, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, de Vice-Eerste Minister en Minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie en de Minister van Financiën;

De Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering in de persoon van haar Minister-President en Minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden;

De Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, in de persoon van haar Minister-President, belast met Internationale Betrekkingen, en van haar Minister van Begroting, Cultuur en Sport;

De Duitstalige Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, in de persoon van haar Minister-President en Minister van Begroting, Werkgelegenheid, Gehandicaptenbeleid, Media en Sport;

Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, in de persoon van haar Minister-President en Minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden;

Het Waalse Gewest, vertegenwoordigd door de Waalse Regering, in de persoon van haar Minister-President en van haar Minister Vice-President en Minister van Begroting, Huisvesting, Uitrusting en Openbare Werken;

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering, in de persoon van zijn Minister-President en Minister van Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek en van zijn Minister van Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen;

Kwamen overeen wat volgt:

Artikel 1. De partijen bij dit akkoord ondersteunen de begrotingsdoelstellingen van het Stabiliteitsprogramma van België 2001-2005 om het vorderingenoverschot van de Gezamenlijke Overheid geleidelijk op te bouwen van 0,2% van het BBP in 2001 tot 0,7% van het BBP in 2005 en aldus de overheidsschuld versneld af te bouwen.

Artikel 2. § 1. – De partijen bij dit akkoord hebben akte genomen van de aanbevelingen van de Hoge Raad van Financiën (afgekort H.R.F.) voor het begrotingsjaar 2001, zoals opgenomen in het Jaarverslag 2000 van de Afdeling “Financieringsbehoeften van de Overheid”.

§ 2. – In het verlengde van de reeds in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 onderschreven lange termijn strategie, die uitgaat van een nagenoeg constant groeiritme van de primaire uitgaven ter vrijwaring van de intertemporele neutraliteit van het budgettair beleid, en rekening houdend met de meer dan trendmatige groei van de aan de Gemeenschappen en de Gewesten toegewezen middelen inzake gedeelde en samengevoegde belastingen in 2001 die in 2002 gevolgd wordt door een quasi stabilisatie van deze middelen, onderschrijven de Gemeenschappen en de Gewesten het door de H.R.F. aanbevolen vorderingenoverschot van 0,3% van het BBP in 2001.

§3. – De Gemeenschappen en de Gewesten verbinden zich ertoe om deze aanbevelingen na te leven en met deze extra middelen, elk wat hem betreft, een reserve bovenop de in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 onderschreven saldi aan te leggen. Deze reserve kan later worden aangewend om de quasi stabilisatie van de toegewezen middelen inzake gedeelde en samengevoegde belastingen te absorberen, of beperkte fluctuaties in de middelen in latere jaren op te vangen zonder dat de trendmatige evolutie van de primaire uitgaven in gevaar komt.

§4. – De Gemeenschappen en de Gewesten hebben de mogelijkheid om de eventuele begrotingsoverschotten in fondsen te storten, in overeenstemming met de ESR95-methode.

Artikel 3. Gelet op wat voorafgaat in de artikelen 1 en 2, worden de minimale begrotingsdoelstellingen voor de Gemeenschappen en de Gewesten voor de periode 2001-2005 als volgt vastgesteld:

Begrotingsdoelstellingen voor Gemeenschappen en Gewesten (a) (b)

(in mia. BEF, tenzij anders vermeld)

	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Duitstalige Gemeenschap	Waalse Gewest	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Totaal Gemeenschappen en Gewesten		
						Verrichting klasse 8 (c)	Doelstellingen	
	(1)						(2)	(1)+(2)
							Mia. BEF	In % BBP
2001 (d)	24,0	-3,2	0,0	-1,9	-0,8	11,1	29,2	0,3
2002	13,6	-2,5	0,0	-5,6	-2,2	11,1	14,4	0,1
2003	13,1	-1,9	0,0	-5,2	-2,0	11,1	15,1	0,1
2004	12,4	-1,2	0,0	-4,7	-1,8	11,1	15,8	0,1
2005	11,3	-0,7	0,0	-4,2	-1,6	11,1	15,9	0,1

- (a) Saldi bepaald overeenkomstig de methodologie van de Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid van de H.R.F. (cf. nota: Aantekeningen m.b.t. de methodologie die de Afdeling hanteert bij het bepalen van de maximaal toelaatbare tekorten van de Gemeenschappen en de Gewesten).
- (b) Voor de niet in de tabel vermelde entiteiten, met name de G.G.C. en de F.G.C., wordt het door de H.R.F. aanbevolen budgettair evenwicht vooropgesteld.
- (c) Verrichtingen die in de economische classificatie van de uitgaven en de ontvangsten van de overheid, overeenkomstig het ESR 95, in klasse 8 worden ondergebracht.
- (d) Deze doelstellingen dienen bekomen te worden rekening houdend met de middelen zoals die door de Federale Overheid worden doorgestort.

Artikel 4. De Gewesten zullen de Lokale Overheden maximaal aansporen de in het Stabiliteitsprogramma 2001-2005 vooropgestelde begrotingsdoelstellingen, die rekening houden met de electorale cyclus in de saldi van de Lokale Overheden, te realiseren. Die begrotingsdoelstellingen luiden als volgt:

Begrotingsdoelstellingen voor de Lokale Overheden

(in % BBP)

	2001	2002	2003	2004	2005
Vorderingen-overschot	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1

Tevens zullen de Gewesten de Lokale Overheden aansporen om bij voorrang elke buitengewone opbrengst afkomstig van de verkoop van financiële activa, zoals aandelen of deelnemingen in ondernemingen, aan te wenden voor de vermindering van hun schuld of derwijze dat hun vorderingensaldo, bepaald overeenkomstig het ESR95, zo weinig mogelijk wordt belast.

Artikel 5. De Regeringen zullen erop toezien dat de evolutie van hun primaire uitgaven verenigbaar is met de naleving van hun respectievelijke begrotingsdoelstelling. Desgevallend zullen zij het beheer van vastleggingskredieten en –machtigingen en/of het verbruik van ordonnanceringskredieten bijsturen.

Artikel 6. De partijen bij dit akkoord verzoeken de Franse Gemeenschapscommissie (F.G.C.) en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (G.G.C.) zich ertoe te verbinden alles in het werk te stellen om het budgettair evenwicht dat hen door de H.R.F. wordt aanbevolen, na te leven.

Artikel 7. Met het oog op de verdere vermindering van de schuldgraad verbinden de partijen bij dit akkoord er zich toe het beheer van hun thesaurieën te optimaliseren.

Artikel 8. §1. – De Afdeling “Financieringsbehoeften van de Overheid” van de H.R.F. zal verzocht worden in haar volgend advies een uitspraak te doen over de volgende elementen:

- de mate waarin afwijkingen ten opzichte van het in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 en in onderhavige Overeenkomst onderschreven lange termijn traject kunnen aanvaard worden, gelet op de in het verleden gerealiseerde saldi of de voor de toekomst in de interne Stabiliteitsprogramma's aangegane verbintenissen tot compensatie van overschrijdingen van de norm ;
- de wijze waarop de aanwending van voorheen aangelegde reserves op de norm wordt aangerekend,

zonder hierbij de realisatie van de hoofddoelstellingen van voormelde lange termijn strategie in gevaar te brengen.

§2. – De Afdeling “Financieringsbehoeften van de Overheid” zal een gedragslijn voorstellen voor de aanwending van voormelde saldi en reserves. Op basis van deze voorstellen zal het Overlegcomité Federale Regering – Gemeenschaps- en Gewestregeringen voor elke overheid geldende objectieve regels vastleggen voor de aanwending van voormelde saldi en reserves.

Indien het Overlegcomité geen consensus bereikt over de objectieve toe te passen regels, zijn de betrokken partijen niet langer gebonden door deze overeenkomst.

Artikel 9. Teneinde het budgettair beleid van de Gemeenschappen en de Gewesten in te schrijven in het huidige en in de toekomstige Stabiliteitsprogramma's van België verbinden de Gemeenschappen en de Gewesten zich ertoe elk een meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma uit te werken, dat kadert in onderhavige Overeenkomst en waarvan de looptijd tenminste overeenstemt met deze van het Stabiliteitsprogramma van België. In deze interne Stabiliteitsprogramma's zullen de Gemeenschappen en de Gewesten aantonen hoe zij voor elk van de betrokken begrotingsjaren de hoger vermelde doelstellingen zullen invullen.

De Afdeling “Financieringsbehoeften van de Overheid” van de H.R.F. zal jaarlijks de uitvoering van deze Stabiliteitsprogramma's aan een evaluatie onderwerpen.

Gedaan te Brussel, op 15 december 2000, in 7 originele exemplaren in het Nederlands, het Frans en het Duits.

Voor de Federale Staat

De Eerste Minister, G. VERHOFSTADT

De Vice-Eerste Minister en Minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie,
J. VANDE LANOTTE

De Minister van Financiën, D. REYNDERS

Voor de Vlaamse Gemeenschap

De Minister-President van de Vlaamse regering en Minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid
en Europese Aangelegenheden, P. DEWAELE

Voor de Franse Gemeenschap

De Minister-President van de Regering van de Franse Gemeenschap, belast met Internationale
Betrekkingen, H. HASQUIN

De Minister van Begroting, Cultuur en Sport, R. DEMOTTE

Voor de Duitstalige Gemeenschap

De Minister-President van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap en Minister van Begroting,
Werkgelegenheid, Gehandicaptenbeleid, Media en Sport, K.-H. LAMBERTZ

Voor het Vlaams Gewest

De Minister-President van de Vlaamse regering en Minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid
en Europese Aangelegenheden, P. DEWAELE

Voor het Waalse Gewest

De Minister-President van de Waalse Regering, J.-Cl. VAN CAUWENBERGHE

De Minister Vice-President en Minister van Begroting, Huisvesting, Uitrusting en Openbare Werken,
M. DAERDEN

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen,
Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,
F.-X. DE DONNEA

De Minister van Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen, G. VANHENGEL